

ОДЕСЬКЕ ЖИТТЯ

ЧИТАТИ КОРИСНО!

№33 (983) 20 серпня 2025 року

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 14 ГРН.

Їдемо повільніше за пішохода:

чому в Одесі нові трамваї сходять з рейок?

Це питання активно обговорюється одеситами у соціальних мережах. Нові, сучасні трисекційні трамваї полюбилися містянам та гостям Одеси, тому їх часті сходи з рейок (цього року було 8 сходів на маршруті №3 та 1 на маршруті №17) дійсно засмучують. Про причини цього «Одеському життю» розповів Микола Литовчук, директор КП «Одесміськелектротранс».

Трамвайне полотно потребує капітального ремонту

— Робота сучасних трамваїв залежить від якості підготовки всієї інфраструктури — зокрема, стану трамвайного полотна, — каже керівник «Одесміськелектротрансу» Микола Литовчук.

За його словами, в Одесі трамвайні лінії будували з початку минулого століття, капітально ремонтували в 60-80 роках минулого століття.

Зараз стан трамвайного полотна на деяких ділянках наближається до граничних нормативних значень, при яких дозволяється експлуатація. В таких умовах підприємство має право вводити режим обмеження швидкості руху трамваїв — до 10 кілометрів на годину.

Від спеки ламаються трамвайні рейки

Влітку, за словами директора підприємства, складності зі станом трамвайної колії виникають ще й через спеку, яка супроводжується аномально високими температурами повітря, особливо у незатінених місцях.

Колії розжарюються від пекучого сонця, виникає розширення металу та викривлення рейок, а іноді навіть їх злам. У таких випадках це може призводити до сходження трамваїв.

— Співробітники служби колії нашого підприємства роблять все

Микола Литовчук.

Ремонтні роботи проводить «Одесміськелектротранс».

можливе, щоб підтримувати полотно в належному стані, — каже Микола Литовчук. — виконуються негайні аварійні ремонти, поточні ремонти стиків, заміни шпал, відрізків рейок, але з кожним роком загальом знос рейкового полотна збільшується.

Трамваям допоможе реконструкція

Директор «Одесміськелектротрансу» каже, що у минулі роки були проблеми зі сходами трамваїв на площі Трибуни Героїв (колишня Толбухіна). Але у 2024 році під патронатом міського голови спільними зусиллями комунальних підприємств на даній ділянці був

проведений ремонт трамвайної колії та дорожнього покриття, відновлено вуличне освітлення, виконана нова розмітка. І всі учасники дорожньо-транспортного руху, не лише водії трамваїв, задоволені, бо проїзд через площу став абсолютно безпечним та зручним.

Після закінчення ремонтних робіт на узвозі Віталія Блажка, на перехрестях проспекту князя Володимира Великого з вулицею Заболотного та 28-ї Бригади (колишня Паустовського), завершення робіт з ремонту розворотного кільця на кінцевій станції 7-го маршруту по вулиці 28-ї Бригади стан трамвайної колії у північному напрямку буде безпечнішим.

Світлана КОМІСАРЕНКО

Анонси • Анонси

Добро під заборону: чому підприємців штрафують за допомогу безпритульним тваринам? **3** **СТОП.**

Чи всі школи у Тарутинській і Бородінській громадах зустрінуть учнів першого вересня? **7** **СТОП.**

Здійснено за підтримки Асоціації «Незалежні регіональні видавці України» та Foreningen Ukrainian Media Fund Nordic в рамках реалізації проекту Хаб підтримки регіональних медіа. Погляди авторів не обов'язково збігаються з офіційною позицією партнерів.

Асоціація
Незалежні Регіональні
Видавці України

РЕКЛАМА

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ за старою ціною

«Одеське життя» з програмою ТБ

Ціна на місяць
48 ГРН
Передплатний індекс
96217

В каталозі Одеської області — стор. 14.

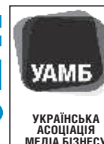
Газету можна купити в усіх поштових відділеннях Одеси та Одеської області. Запитуйте у листоноші.

Здійснено за підтримки програми «Сильніші разом: Медіа та Демократія», що реалізується Всесвітньою асоціацією видавців новин (WAN-IFRA) у партнерстві з Асоціацією «Незалежні регіональні видавці України» (АНРВУ) та Норвезькою асоціацією медіабізнесу (MBL) за підтримки Норвегії. Погляди авторів не обов'язково відображають офіційну позицію партнерів програми.

Сильніші Разом

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС
96217

Асоціація
Незалежні Регіональні
Видавці України
Газета є членом Української
асоціації медіа бізнесу та
Асоціації Незалежних
регіональних видавців України

Реклама до 20%. Додатково плата бере плату за оформлення передплати — 20 грн. Оригінал-макет замовника.

ЦІНИ ТИЖНЯ

Привоз наприкінці серпня: яйця подешевшали!

Привоз наприкінці серпня. Хтось — про спеку, хтось — про ціни. Люди неквапливо проходять рядами. А що ж із цінами на Привозі?

ЦІНИ НА ОВОЧІ*:

- картопля.....	25-40 гривень;
- цибуля.....	25-35 гривень;
- помідори.....	30-90 гривень;
- буряк.....	35-50 гривень;
- кабачки.....	20-45 гривень;
- огірки.....	25-55 гривень;
- солодкий перець.....	50-120 гривень;
- баклажани.....	50-120 гривень;
- капуста.....	30-40 гривень;
- часник.....	130-150 гривень;
- морква.....	35-50 гривень;
- зелень у пучках.....	від 5 гривень;
- кукурудза.....	15 гривень.

ЦІНИ НА ФРУКТИ:

- яблука.....	40-70 гривень;
- груші.....	70-120 гривень;
- банани.....	60-80 гривень;
- грейпфрути.....	60-80 гривень;
- гранати.....	180-230 гривень;
- лимони.....	70-130 гривень;
- виноград.....	60-160 гривень;
- хурма.....	90-180 гривень;
- апельсини.....	60-130 гривень;
- вишня.....	80-150 гривень;
- полуниця.....	180-220 гривень;
- агрус.....	150-200 гривень;
- персики.....	50-100 гривень;
- абрикоси.....	50-90 гривень;
- сливи.....	40-80 гривень;
- кавуни.....	20 гривень.

СКІЛЬКИ НА ПРИВОЗІ КОШТУЮТЬ ЯЙЦА, СИР, БРИНЗА:

- яйця (десяток).....	35-90 гривень;
- бринза.....	200-270 гривень;
- сир.....	100-160 гривень.

ЦІНИ НА М'ЯСО:

Яловичина-телятина:

- задня частина.....	250-290 гривень;
- теляча шия.....	200-220 гривень;
- ребра.....	130-170 гривень;
- антрекот.....	180-220 гривень.

Свинина:

- задня частина.....	200-230 гривень;
- шия.....	280-300 гривень;
- лопатка.....	220-250 гривень;
- ребра.....	210-220 гривень;
- сало свіже.....	70-250 гривень;
- сало солоне.....	100-250 гривень.

ЦІНИ НА РИБУ:

- товстолобик.....	50-110 гривень;
- карасі.....	70-90 гривень;
- лобань.....	90-150 гривень;
- судак.....	150-250 гривень;
- короп.....	80-150 гривень.

*Ціни за кілограм

РАНИ ОДЕСИ

Поранений, але незламний:

як поживає Фруктовий пасаж на Привозі

24 липня цього року одеський Привоз зазнав важких поранень, а найбільше постраждала пам'ятка архітектури — Фруктовий пасаж. Тоді через удар спалахнула масштабна пожежа, що знищила павільйони, пошкодила історичну будівлю та магазини на вул. Привозній.

Фруктовий пасаж тоді був повністю закритий, але сьогодні ситуація змінюється. Зараз у Фруктовому пасажі — наче нове життя. Хоча не все ще відновлено, торгівля поступово оживає.

Тут, як і раніше, продають одяг, взуття та інші супутні товари. Деякі павільйони залишаються зачиненими, а вихід на вул. Преображенську досі закритий — відкритий лише вхід із Привозу.

Продавці діляться: — Трохи отямились. От намагаємось потихеньку торгувати. Звучить обнадійливо!

Фруктовий пасаж після пожежі 24 липня...

...і зараз.

ФОТОРЕПОРТАЖ

Стамбульський парк: все відкрито, лише один об'єкт «захворів»

Без пліток — ну ніяк: знайома дзвонить, розповідає «новину»: не встигли, мовляв, той Стамбульський парк відкрити, як його знову закрили на ремонт. Поспішаю на місце події: нічого не змінилось. Гуляють собі люди по парку, насолоджуються тишею та затишком. Хоча зміни в парку таки є: «захворів» відомий грот. І його вже почали «лікувати».

Улюблене місце для прогулянок.

Історичний грот: від дренажної системи до фонтану

Його називають гротом, фонтаном, гротом-фонтаном та ще якось. Так, річ давня, і стала перлиною Стамбульського парку. Грот-фонтан має більш ніж столітню історію, але зараз закритий на ремонт. Та попри це, життя в парку не зупиняється: люди гуляють, насолоджуються тінню дерев і атмосферою спокою.

Грот у Стамбульському парку — це не просто мальовничий куточок, а справжня історична пам'ятка. Зведений наприкінці XIX століття з дикого каменю, він спочатку виконував утилі-

тарну функцію — слугував частиною дренажної системи, куди стікала вода з Приморського бульвару. З появою централізованого водопостачання потреба в такій системі відпала, і грот перетворився на декоративний парковий об'єкт. Під час масштабної реконструкції парку в 2017 році його переобладнали у фонтан.

Як повідомляють фахівці, за сім років експлуатації грот-фонтан зазнав впливу природних факторів. Дощі та сніг, що стікали зі схилу, пошкодили гідроізоляційний шар чаші фонтану, а накопичення сміття додало проблем. Тому зараз, у 2025 році, грот закрили на капітальний ремонт, щоб повернути йому колишню красу та функціональність.

Що планують зробити

Капітальний ремонт грота-фонтану розпочався влітку 2025 року і, за планами, має завершитися до кінця жовтня. Одеська міська рада та комунальне підприємство «Сервісний центр» оголосили тендер на роботи. Згідно з технічним завданням, підрядник виконає низку важливих робіт:

- **Очищення території:** планується вивезти понад 50 тонн будівельного сміття, що накопичилося навколо грота.
- **Демонтаж і відновлення:** старе гранітне покриття буде замінено, поверхні стін і стелі очистять від старої обробки, заново поштукатурять і покриють сучасними гідроізоляційними матеріалами.
- **Покращення водовідведення:** встановлять нову систему відведення дощової та талої води, щоб запобігти подальшим пошкодженням.
- **Декоративне облицювання:** чашу фонтану оновлять новими гранітними плитами, що поверне гроту естетичний вигляд.

Ці роботи покликані не лише відновити функціональність фонтану, а й зберегти його як історичну пам'ятку для майбутніх поколінь.

Ну а поки грот-фонтан «лікується», Стамбульський парк продовжує бути улюбленим місцем для прогулянок. Тінь, прохолода, тихий шелест листя — усе це створює атмосферу спокою, таку потрібну в ці непрості часи.

Історичний грот поки що недоступний для відвідувань.

Матеріали підготувала Марія КОТОВА. Фото авторки

ОДЕСЬКЕ ЖИТТЯ

Засновник — Геннадій Чабанов, головний редактор
Видавець — Інформаційне агентство «Центр медіа»
Редактор — Юлія Дріга
Тираж у серпні — 18800 прим.
Рекомендована ціна у роздріб — 14 грн.

Адреса редакції:
65058, м. Одеса, вул. Добровольців, 2, оф. 314
Тел.: (048) 748-02-96, 748-02-97;
тел./факс: (048) 734-22-77;
www.odessa-life.od.ua E-mail: mail.centrmmedia@gmail.com
тел. відділу реклами: (048) 748-02-99
gazeta_np@ukr.net

Матеріали, позначені знаками Р та РВ, під рубриками «Реклама», «На правах реклами», «Вільна трибуна», «Суспільство», «Думка», «Політика і суспільство», «Фінанси для всіх», «Прес-реліз» публікуються на правах реклами. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Ідентифікатор медіа R30-03402
в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа
Газета виходить щотижня за середами
Номер надрукований:
ООКП «Видавництво «Чорномор'я»
65008, м. Одеса, пл. Б. Дерев'янка, 1
Замовлення №303
Дата виходу 20.08.2025 р.

Листування з читачами — лише на сторінках газети

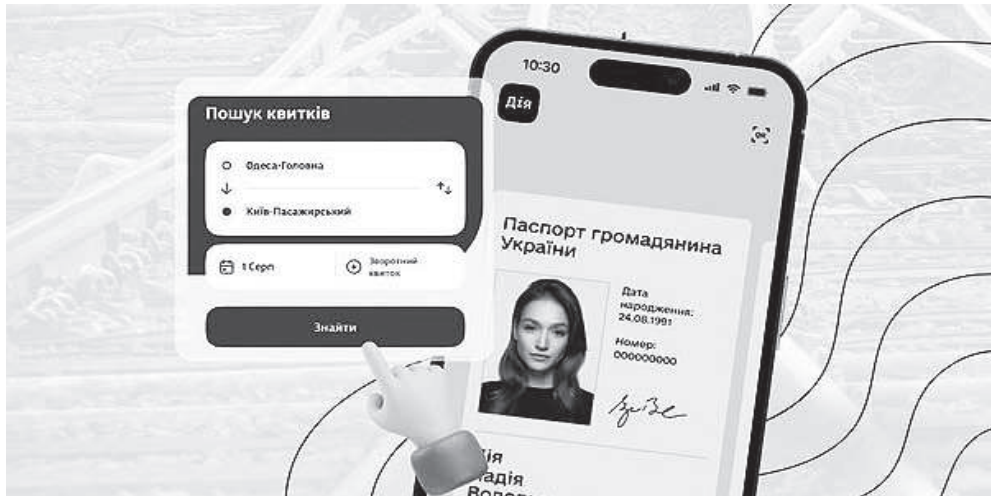
■ ОСОБИСТА ДУМКА

Квитки на одеські поїзди лише через «Дію»:

що це було та як пасажирів відстояли свої права

Журналіст Валерій Боянжу різко розкритикував нові вимоги «Укрзалізниці» щодо верифікації пасажирів через «Дію» для купівлі квитків на популярні напрямки. На його думку, обмеження вдарили насамперед по літніх та малозабезпечених пасажирів, тоді як справжніх спекулянтів вони не зупиняють.

Одеські пенсіонери відреагували на «квиткову революцію» недобрими жартами

Давайте-но проаналізуємо недавню «революцію» у продажу залізничних квитків. Якщо «на вскидку», то це — **типове свідчення нерозуміння ситуації та непродуманості наслідків змін, ухвалення поважним керівництвом українських залізниць.**

Чому поважним, у такому разі? А тому, що воно **оперативно почуло критику, оперативно ввімкнуло «соображалку», оперативно визнало помилку і оперативно, хоч поки й частково, змінило своє волонтаристське рішення.** Нагадаю, запозичене слово «волонтаризм» означає «ухвалення довільних рішень у супереч об'єктивним умовам і обставинам». Отже, про що йшлося і що змінилось. **Йшлося про імітацію боротьби зі спекуляцією залізничними квитками.** Не секрет, що ця «мафія» працює дуже давно і дуже успішно. На найпопулярніші рейси квитки в касах «раптом» різко закінчуються, але засмучуватися не варто: біля кас цілодобово крутяться типчики, у яких «чисто випадково» є квитки у потрібній кількості.

Судячи з їхньої ціни, ці громадяни з усієї шкільної програми з арифметики запам'ятали лише один урок — той, де вчили множити на два.

Замість того, щоб вогнем і мечем викоринити цю мерзоту ще років 20 тому і забути про неї як про ганьбу в житті країни, нинішні трудівники рейок і шпал вигадали «геніальну» (хоча, якщо щиро, то, вже пробачте, — «генітальну») ідею щодо поїздів п'яти найпопулярніших у країні маршрутів.

Щоб придбати або повернути квитки на ці поїзди, пасажирам потрібно було верифікувати акаунт у застосунку «Укрзалізниці». Я поцікавився у літньої сусідки, яка збиралася до Києва в гості до дочки: «А ви зможете верифікувати акаунт у застосунку «Дія»?»

Сусідка хоч і в літах, але все ж таки типова одеситка — за словом до кишені не лізе. Вона тут же поцікавилася, що я таке цікаве курию. Я не ображаюся, розумію, що таку саму відповідь почув би від десятків, а то й сотень тисяч співгромадян — не дуже молодих і не дуже заможних.

Зараз у них старенькі кнопкові мобільки: у когось — тому що пенсія «з гулькиніс» не дозволяє купити сучасний гаджет-смартфон, а хтось просто вважає, що

«гад же ти» — це не узагальнена назва цифрової техніки, а звернення до людини, яка заважає жити.

Такий людині, щоб вступити з кимось у зв'язок, цілком достатньо простенької старенької «труби». Але ось що, порухавши своїми явно не верхніми півкулями, повідомила «Укрзалізниця» на своїй сторінці в телеграм-каналі: «Продовжуємо використовувати всі способи, щоб зменшити кількість можливих зловживань під час придбання залізничних квитків».

Імітація боротьби зі спекуляцією квитками

Фактично це звелось до бюрократичного афоризму «Покарати невинних, нагородити непричетних». Тобто **кого покарати? Правильно — небагатих пенсіонерів.** І для цікавості, і з професійного обов'язку я не раз і не два вивчав і аналізував Конституцію України, але через малий розум, мабуть, пропустив там параграф, що КОЖЕН громадянин нашої держави зобов'язаний купити собі смартфон і встановити застосунок «Дія».

Але, вирішило залізничне «начХальство», «квитки на визначені поїзди можна буде придбати лише онлайн — через мобільний застосунок або на сайті «Укрзалізниці» з обов'язковою ідентифікацією (підтвердженням особи) через «Дія.Підпис»».

Народ, що цілком природно, почав висловлювати невдоволення, і УЗ увімкнула вже потрібні, а не нижні півкулі: **поїзди на Київ з Одеси та Львова прибравли з «чорного списку».** За трьома потягами, що залишилися без «амністії», для пасажирів, які не дружать з верифікацією, відкрили в Чопі, Ужгороді, Одесі, Львові та Києві спеціальні каси. Типу «для тих, хто в бронепоезді». Проект цей смартфонний назвали пілотним, і хочеться сподіватися, що «перший пілот» УЗ обере єдино правильний напрям.

А тепер — про імітацію боротьби зі спекуляцією. Почну з моторошного прикладу епохи приходу до влади ідеолога путінізму — Гітлера. Німеччина дихала на ладан після поразки в Першій світо-

вій війні, економіка була у крутому піке. Їхні пасажирські перевезення залізницею були збитковими: більшість німців їздили «зайцями», не платячи за проїзд.

І ось **одного разу, десь між двома зупинками, загін бойовиків із СС зупинив якийсь поїзд, перевірів квитки.** А потім безквиткових вивели за насип і розстріляли... Чутка — річ швидка: починаючи вже з наступного дня штат контролерів на залізницю можна було скорочувати — жодного «зайця»!

А зараз негайно процитую Федю з пам'ятної «Операції «Бі»», коли Шурик вирішив відшмагати його різками: «Шурик, це ж не наші методи!» Так, боронь боже: **розстріли — не наші методи, я до них не закликаю!!! Але які ж наші методи?!**

Схоже, їх формулює досить влучний, на жаль, самою нашою реальністю породжений «жарт» про наших правоохоронців, у якому, звісно, є частка жарту: «Ніколи нам із корупцією боротися, самі не встигаємо хабарі брати!»

Якщо погуглити, можна, мабуть, знайти запис номера, який колись був на радянській естраді: «Боротьба нанайських хлопчиків». Нанайці — це один із нечисленних народів Далекого Сходу.

І ось на сцені йде люта боротьба двох нанайців (у костюмах типу чукчі): то один іншого «кладає на лопатки», то інший бере гору. А в підсумку виявляється, що це один артист у спеціальному «двоголовому» костюмі імітує запеклу боротьбу, борючись сам із собою! Вам це нічого не нагадує?

Корупціонери допомагають росіянам

Вже котрий рік у нас війна з «гітлеренням» Путіним, війна не на життя, а на смерть. Здавалося б, **не гріх поставити на чільне місце лозунг часів Другої світової — «Все для фронту, все для перемоги!»** Так от, біда — крадуть і у фронту, і у перемоги такими масштабами, що просто жахають! Білетні махінації на цьому тлі — дитячий лепет!

Що творить, приміром, митниця, своїми мародерськими «гешефтами» даючи «добро» на пограбування України в державних масштабах?! Будьмо об'єктивні: за роки повномасштабної війни в країні зросла гласність на тему «ворогів народу» (маю повне право застосувати цей термін, хай і сталінський, до хапуг). Ну і зросла кількість кримінальних справ.

«Злочинність у країні визначається не наявністю чи відсутністю злочинців, а здатністю держави з ними боротися», — сказав кіногерой Володимира Висоцького капітан Жеглов. А як оцінити цю «здатність»? А ось вам квінтесенція матеріалу «Гра не варта свічок...» із сайту «Економічна правда» від 31 липня цього року.

«Щороку від нелегального ринку підакцизних товарів Україна втрачає 25 млрд гривень, а боротьба з тінювим ринком приносить лише 25 млн гривень». Ось вам і нанайські хлопчики... Підакцизні — це куриво і випивка. Зараз купу уродів закрили: ще й на закупівлі дронів жиріли зі страшною силою...

Що-що ви сказали, читачу?! Розстрілювати?! Та що ви, що ви...

P.S. Поставив крапку, заліз для «перекуру» на один із херсонських сайтів у Телеграмі. Читаю: **«На Херсонщині повідомили про підозру кільком посадовим особам і підприємцям, які розікрали майже 36 млн гривень бюджетних коштів.** Схеми зловживань стосувалися завищення вартості будівельних робіт, фіктивних виплат... Серед фігурантів — директори приватних фірм, чиновники місцевого самоврядування...»

Чудово! Зараз років три (не більше!) триватиме слідство і покарають... двірника. Й уже не знаю, а може, має рацію той читач, який наприкінці цього матеріалу висловив свою думку? Не знаю, не знаю.

Валерій БОЯНЖУ, Херсон — Одеса

■ ДОБРО ПІД ЗАБОРОНОЮ?

Підприємців штрафують за допомогу безпритульним тваринам

В Одесі підприємців, які підгодовують чи дають теплі місця безпритульним тваринам, почали штрафувати. Чому так відбувається та чи законні такі дії, з'ясовувало «Одеське життя».

За що штрафують?

Ще недавно здавалося, що в Одесі **зростає кількість людей, готових допомагати тваринам,** — їх впускають у магазини чи кафе, дають ночувати в під'їздах, облаштовують будки біля будинків. «Одеське життя» вже писало про людей, які власним коштом будують будки для вуличних собак, рятуючи їх від холоду взимку. Але місць для всіх не вистає, тож **на ринку на вулиці Марсельській підприємці залишали картон, одяг чи подушки, щоб тварини могли зігрітися.** Але здається, що навіть найпростіша підтримка може обернутися покаранням.

За три подушки за магазином одну підприємницю оштрафували на 850 гривень, назвавши це антисанітарією. Інших підприємців попередили: за годування тварин можуть виписати штраф 1800 гривень на місяць.

Я з'ясувала, що **штрафи наклала адмінкомісія виконкому міськради,** посилаючись на статтю 152 КУпАП та Правила благоустрою міста від 2011 року.

У міськраді кажуть: за годування тварин штрафувати не будуть, але **підстилки треба ввечері виставляти, а вранці прибирати.** Якщо залишити — це порушення санітарних норм і підстава для штрафу.

Думка фахівця

Ветеринар Юрій Кучеренко ще багато років тому на відкритій лекції в Одеському будинку вчених пояснював: **собаки завжди йдуть до людей, тому треба вчитися жити з ними поруч.** За словами спеціаліста, знищення безхатніх тварин призводить до різкого зростання їхньої кількості — так працює природа. У прифронтових зонах собаки народжують по 10–14 цуценят.

Якщо знити зграю, на її місці швидко з'явиться нова, більш обережна та агресивна.

Що треба змінити?

Чітких правил, що саме у поводженні з безпритульними тваринами є порушенням, у місті немає. Зооохисні організації могли б ініціювати діалог із владою до зими, щоб змінити правила благоустрою та ставлення до тих, хто допомагає безпритульним тваринам.

Щоб людям не загрожували штрафи та вони могли годувати тварин і рятувати їх від холоду без побоювань бути покараними за те, що роблять добро.

Світлана КОМІСАРЕНКО

■ ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА

Повернути воїнів у цивільне життя

одеський психолог радить, як підтримати рідну людину після фронту

Антуан де Сент-Екзюпері сказав: «Очікування — це мистецтво сподіватися». На четвертий рік повномасштабної війни цим мистецтвом оволоділи тисячі українських сімей, які потребують підтримки, інформування та участі як з боку громадських об'єднань, так і держави. Військові, які повернулися з фронту, повинні мати можливість отримати кваліфіковану психологічну допомогу, проте основним притулком від «іншого» світу та місцем відновлення життєвих ресурсів, як і раніше, залишається сім'я.

Історія героя: як ламає війна

Віталій пішов на фронт добровольцем у 2023 році. Спочатку просто солдатом, далі закінчив курси і працював з дронами поблизу Вовчанська. За рік взяв відпустку на 10 днів, щоб навідати дружину, батьків, сестру. Але саме тоді дізнався, що батько, якого мобілізували, не повернувся з завдання і вважається безвісти зниклим. Нервовий зрив дав про себе знати — у Віталія відмовили обидві ноги.

Півроку хлопець ні з ким не спілкувався, взагалі. І лише потім потроху почав повертатися до життя. Психологи, реабілітація, підтримка рідних — ось вже за кілька місяців наш герой самостійно встав з крісла колісного на милиці.

Сім'я у відновленні ветерана: разом вчитися жити по-новому

Саме сім'я як безпечний, підтримуючий та розуміючий простір грає ключову роль у процесі психологічного зцілення воїна й значною мірою визначає тривалість і успішність адаптації в соціумі, пояснює практикуючий гештальт-психолог Ірина Ємельянова.

— Коли довгоочікувана зустріч на-решті відбудеться і ваш батько, наречений, чоловік чи брат міцно обіймуть вас, вам, як би парадоксально це не звучало, **потрібно буде знову впізнати одне одного і разом вчитися жити по-новому**. Все буде інакше: комунікація, домовленості, розподіл відповідальності, процеси планування та відновлення ролей у сім'ї, які були зміщені в той період часу, коли один із членів сім'ї служив в армії.

3 якими труднощами стикаються ветерани

Людина, яка ще вчора тримала зброю в руках і оберігала своїх побратимів від безлічі небезпек, може відчувати розгубленість і спустошеність після повернення додому, тому що змушена стикатися з труднощами психологічного характеру, такими як:

- **втрата соціального та професійного статусу**, коли повернутися на колишню роботу неможливо з низки причин;
- **руйнація відносин** — на жаль, один із частих запитів на прийомі у психолога звучить саме так: «Тепер я один/одна. Мій партнер вибрав інше життя та іншу людину»;
- **світогляд також змінюється**, до того ж військовий виявляє, що люди, які не були на фронті, бачать світ іншим — і тоді доводиться шукати шляхи знайомства й розуміння реальності співрозмовника;
- **організація побуту, на яку у повсякденні люди не звертають уваги**, може викликати велику тривогу і невпевненість. За час тривалої служби виникають нові звички, які після повернення додому стають зайвими.

— Початковий етап проживання адаптаційного процесу в післявоєнному відновленні може відчуватися як найгостріший і непереборніший, провідне почуття в моменті — безвихідь та безсилля. І тоді присутність рідної та залученої людини поряд, її участь, увага, чуйність, стануть місцем сили та опори для ветерана. Так він знатиме — він не один, він важливий і прийнятний із його непростим, новим, зазвичай травматичним, досвідом, — каже психологиня.

Практичні поради для сім'ї: як допомогти тому, хто повернувся з війни

Насамперед кожна сім'я спиратиметься на свій унікальний бекграунд, на історію відносин, які

сформувалися до моменту відправки на службу і в її процесі.

— Минуле може бути як джерелом енергії, так і емоційною пасткою — результат завжди залежить від того, як саме члени сім'ї вибудовуватимуть нові спокійні та гармонійні стосунки з близькою людиною, — підкреслює Ірина Ємельянова. — Це вимагатиме від вас багато зусиль, уваги, енергії, нових навичок та знань.

Ось кілька практичних рекомендацій, які допоможуть вам зорієнтуватися та зрозуміти, з чого почати та як діяти.

- 1 Звертайтеся за професійною психологічною допомогою.** Членам сім'ї важливо знати та розуміти особливості психологічного стану ветерана. Тут йдеться про розуміння саме актуального відчуття свого «я», а не того досвіду травм та переживань, з яким ветерану довелося зіткнутися в умовах бойових дій. Так поступово, крок за кроком, він зможе прийти у «тут і зараз», простягніть йому руку, будьте поруч.
- 2 Одним із значних і болючих викликів для сім'ї може стати відтворення комунікації в сім'ї.** Важливо пам'ятати, що ви вже ніколи не будете такими, як раніше. Дайте собі час для зближення, процес прийняття потребує терпіння.
- 3 Для відновлення контакту корисні спільні прогулянки, спокійні розмови** на різні теми і, крім того, ходьба знижує рівень гормону стресу.
- 4 Навчіться не перебивати вашого воїна**, навіть якщо він знову і знову розповідає вам ту саму історію. Йому необхідно проговорювати свої емоції, і цей спосіб допоможе знизити інтенсивність переживань.
- 5 Хвилювання можуть викликати питання, пов'язані зі спілкуванням з** дорослими фізично, емоційно, ментально та соціально дітьми.

Як налагодити стосунки ветерана та його дітей

Неважно зрозуміти почуття батька, що повернувся, і його бажання насолоджуватися спілкуванням із сином або донькою без перешкод, проте реальність не завжди виправдовує очікування. **Ветеран може несподівано для себе зустрітися як з безпосередньою дитячою ніжністю, так і з агресією**, недовірою та замкнутістю, особливо якщо ми говоримо про підлітків.

— Діти теж відчувають стрес, і його інтенсивність часом зашкалює, проте психіка не завжди здатна обробити його та впоратися з нестерпними переживаннями, оскільки у дітей недостатньо досвіду та навичок для самостійної стабілізації. Пам'ятайте про це і **не вимагайте від дитини старанної, зручної, та приємної для вас поведінки**. Дієвим рішенням у цій ситуації стануть у певній мірі стримані очікування та врівноваженість, оскільки здатність дітей до адаптації зазвичай на високому рівні, і вони якимось чином вже пристосувалися бути лише з одним із батьків і побудували з ним свій стиль взаємодії. Тепер їм доведеться знову звикнути до того, що тато чи мама знову поруч. Будьте поруч, говоріть про те, як сильно ви скучили, і про те, як ви їх любите. Це допоможе відновити довіру та близькість, втрачені за час служби, — радить психологиня.

Терапія ніжністю, любов'ю, прийняттям та підтримкою у поєднанні з професійною психологічною допомогою дає надихаючі результати, коли через проживання почуттів, відродження та оновлення відносин ветеран повертається в життя.

Олена КУДРЯШОВА

■ ОСОБИСТА ДУМКА

У Китаї поширюється новий вірус: чи є загроза для Одеси?

Рекордний спалах вірусу чикунгуня фіксують у Китаї. Він передається через укуси комарів, зокрема й комарів. Також з'явилися нові варіанти COVID-19. Одеса — багатонаціональне місто, де навчається та мешкає чимало громадян КНР. Чи можуть небезпечні інфекції потрапити сюди та як реагують українські медики?

Китайці в Одесі

У липні у місті Фошань було виявлено 3195 заражень — це найбільший показник із 2008 року, коли у Китаї зафіксували перший випадок цієї інфекції. Захворювання викликає раптову лихоманку та сильний біль у суглобах. Серед інших симптомів — головний біль, м'язові болі, нудота та загальна слабкість.

У Всесвітній організації охорони здоров'я зазначили, що **понад 5 мільярдів людей у світі зараз живуть у зонах ризику**. Цікаво, а Одесу вони врахували чи «мали на увазі»?

Одеса — місто багатонаціональне. Серед інших, в Одесі проживає чимало китайців. Це і представники місцевої діаспори, і громадяни КНР, котрі приїхали до нас на навчання.

Гадаю, що в основному це студенти консерваторії. Проходячи повз неї, часто їх там помічаю. Що ж, хай собі вчать на здоров'я, та валютою наш бюджет поповнюють. Є чому в Україні вчитись!

Українська влада небезпеку нового вірусу ігнорує

Чи можна сюди привезти цю заразу? Наша редакція зробила офіційний запит до МОЗ України, заступника міністра, головного державного санлікаря Ігоря Кузіна. Це було ще 20 червня, але й досі ні відповіді, ні привіту, хоча є закон України, який зобов'язує відповісти на запит ЗМІ у конкретний термін.

Чи привезуть нам її з Китаю наші шановні студенти? Чи це практично неможливо? Принаймні **агентство «Блумберг» повідомляє, що в китайській провінції Гуандун через це введено протиковідні заходи**.

А ось що повідомляє РБК-Україна з посиланням на Фейсбук-сторінку Полтавського обласного центру контролю та профілактики хвороб. У Полтавській області **зафіксовано новий штам коронавірусу Stratus**. Нині у світі частка цього варіанта COVID-19 за місяць зросла з 7,4% до 22,7%.

Чи є у Полтаві китайські студенти? Аякже! У Полтаві чудовий стоматінститут зараз став медуніверситетом, диплом за кордоном визнаний, демократичні розцінки — ну що ще треба майбутньому китайському «зубодралу»? Повторюся, знову ж таки: ласкаво просимо до України, товариші китайці! І до Одеси, і до Полтави. Тільки хочеться впевненості в тому, що ви, якщо додому до мами погостювати в Гуандун з'їздили, назад нам тільки валюту привезете.

Хтось мені скаже: ну ти, шановний, реально біса гониш, паніку роздмухуєш. Ні, друзі, за чверть століття у журналістиці я чудово розібрався, що — актуальна тема, а що — не тема. **А ось про те, що я вище написав, — так про це на Привозі говорять!**

Як борються з вірусом на одеському Привозі

Це не жарт. При мені нещодавно цілу лекцію оточуючим прочитала там дуже огрядна леді. Товар у неї елітний: «Дуже лагідний кОвуН» — написано на картонці. Так от, вона голосно оголосила, що щойно не продала «кОвуН» двом китайцям, тому що «іхній Сі»... (редактор не пропустить, хоча в цьому я з тією жінкою цілком солідарний). Але далі — гірше: мовляв, нафіг вони тут потрібні, тільки ковід до нас привозять, гнати їх звідси! А це вже неприпустимо, ще цього в міжнародній Одесі не вистачало!

До речі, ось свіже повідомлення Інтерфаксу: «Департамент охорони здоров'я Київської міськадміністрації повідомляє про збільшення кількості госпіталізацій через Covid-19 з початку липня. Тоді у стаціонарах 15 людей лежали, а зараз — 68». Що це: місцеві «запаси» ковіда, що тліє ще з пандемії, про себе нагадали чи їх з «першоджерела» поповнили? Адже в Києві теж китайських студентів чимало.

Коротше кажучи, нашим ескулапам-інфекціоністам час від летаргічного сну прокинутися і провести лікнеп стурбованим громадянам з вищевикладеної теми. Впевнений, що наше ЗМІ — чудова трибуна для цього.

Валерій БОЯНЖУ, Херсон — Одеса

Літо стрімко добігає кінця, а робіт на дачній ділянці не стає менше. Потрібно встигнути зробити літні посіви, пересадити багаторічники, а також прискорити дозрівання томатів за допомогою... зубочистки.

■ ВИНОГРАДНИК

Невідкладні роботи в серпні

Продовжують полив, який дуже потрібен у період наливу ягід. Особливо полив необхідний для навантаженого гронами винограду, оскільки випаровування вологи з листя колосальне.

Полив краще поєднувати з підживленням монофосфатом калію концентрацією 10-15 грам на 10 літрів води для підтримки врожаю і поліпшення визрівання лози.

Захищаємо урожай від птахів і комах, застосовуючи захисні сітки або мішечки, оскільки часто спочатку ягоду б'є птах, а потім налітають оси.

Обов'язково роблять повноцінне карбування, особливо якщо коронка вирівнялася, що, до речі, буває при дефіциті вологи. Карбування переводить живлення не на ріст пагона, а на гроно і дозрівання лози.

Кожні 2-3 дні оглядайте приріст на верху шпалери і при наявності хвороб проведіть обробку. Препарати з мінімальним терміном

Щоб правильно карбувати, необхідно враховувати наявність пасинків з 1-2 листочками: якщо ще йде активне зростання, то карбування може спровокувати зростання бруньок, які призначені на наступний рік.

(до 7 днів), які залишилися, тільки Хорус — проти сірої і білої гнилі. Щоб не допускати зараження, застосовуйте біофунгіцид Мікосан-В проти грибкових захворювань і Актофіт проти гризучих і сисних.

Видаляйте бур'яни в міжряддях, підстригайте траву при задерніні, щоб у ній не розмножувалася цикадка.

НА ДОПОМОГУ ВИНОГРАДАРЮ

- Деякі сорти винограду не завжди мають характерне забарвлення, але не тому, що вигорять на сонці, а тому, що фарбувальні пігменти знебарвлюються при температурі повітря вище 32 градусів.
- Для хорошого фотосинтезу над гроном повинно бути 15-20 листків, якщо більше, то це непогано, головне, не допускати загущення.
- Без особливої необхідності не перетримуйте урожай на кущах, оскільки, звільнившись від навантаження, лоза також починає інтенсивно дозрівати.

■ КВІТНИК

Ділимо, садимо, розмножуємо багаторічники

В кінці літа — на початку осені можна продовжити розпочате в серпні ділення кореневищ, посадку цибулинних квітів і пересадку багаторічників.

Гіацинт. Висаджують в самому кінці серпня і протягом жовтня.

Аквілегія. Цю незвичайну квітку розмножують не тільки поділом, але й насінням. Зазвичай аквілегію садять на початку вересня, але можна її посадити і навесні, у квітні.

Барвінок. Посів насіння здійснюється із серпня по вересень, а вже наступної весни він порадує цвітінням. Але частіше барвінок розмножують живцюванням і поділом куща. Живцювання можна проводити як верхівковими пагонами, так і напівздерев'янілими стеблами, а поділ кущів — у кінці серпня — на початку вересня. Відводки також є ефективним способом розмноження.

Дельфініум. Поділ кущів припадає на кінець серпня — початок вересня.

Енотера. Багаторічна рослина потребує постійного оновлення, тому у вересні її необхідно викопати, розділити і розсадити.

Купена. Поділ цієї рослини проводять у кінці серпня — на початку вересня.

■ НАША ПІДКАЗКА

Плоди беруть в руки двічі

Намагайтеся якомога рідше торкатися тих плодів, які повинні зберігатися.

Адже достатньо злегка поранити шкірку плоду або навіть зняти восковий наліт, щоб погубити здоровий плід в результаті попадання в ранку або на поверхню фрукта спор плодової гнилі.

В ідеалі плід потрібно брати в руки тільки двічі: коли знімаєш з дерева чи куща (і обов'язково у вовняних рукавичках), і коли дістаєш, щоб з'їсти.

■ ТОМАТИ

Як прискорити дозрівання плодів?

Цей метод дозволяє отримати бажаний врожай набагато раніше за допомогою звичайної зубочистки, зберігаючи при цьому всі смакові та корисні властивості помідорів без жодних хімічних прискорювачів.

Принцип дії цього народного метода полягає у створенні стресу для куща, що стимулює його на дострокове дозрівання плодів. Для цього необхідно проколоти стебло рослини томата зубочисткою трохи нижче першого грона з помідорами. Важливо, щоб вона пройшла через центр стебла, але не вийшла з іншого боку. Зубочистка частково перешкоджатиме вільному надходженню поживних речовин до верхньої частини рослини і залишатиметься в стеблі до повного дозрівання плодів.

Незначне пошкодження стебла призводить до часткового

перекриття провідних судин, які транспортують воду та поживні речовини від коренів до всіх частин рослини. Це створює ефект «розеточного голодування» для верхньої частини куща. Тому стрес активує у рослини інстинкт розмноження та збереження виду і вона починає інтенсивно виробляти рослинний гормон — етилен.

Підвищене виробництво етилену, спровоковане зубочисткою, спрямовує всю енергію куща на дозрівання вже наявних плодів, а не на подальший ріст зеленої маси або формування нових зав'язей.

■ НАШ ЛІКНЕП

Вчимосся на чужих помилках

Трапляється, що старанний дачник, самовіддано доглядаючи за рослинами, приносить їм не користь, а шкоду. Ось найпоширеніші помилки, які повторюються з сезону в сезон.

Розкидання по грядках сухих мінеральних добрив після дощу. Марна праця: мокре листя, стикаючись із добривом, отримує сильний опік. Цього не трапляється, якщо вносити добрива перед дощем або відразу ж провести сильний полив, щоб вони розчинилися і ввібралися в ґрунт.

Рідке підживлення мінеральними добривами, настоєм гнойової рідини або трав'яної бродиловки по сухому ґрунті. Результат невітійний: різкий опік кореневої системи і загальний стрес рослин. Необхідно спочатку ґрунт розпушити, потім як слід полити, і тільки після цього підгодовувати.

Щоденний полив грядок, але по троху. Шкоди від такого поливу більше, ніж користі. На ґрунті утворюється кірка, а коріння страждає від поганого повітрообміну. Часті поливи провокують грибкові захворювання. Поливайте, коли побачите, що земля підсохла. Після поливу і підживлення для збереження вологи слід розпушити або замульчувати ґрунт.

Застосування дуже концентрованих настоїв і відварів тютюну, часнику, гірко-го перцю та інших рослин-інсектицидів. Майте на увазі, що, наприклад, препарати з тютюну містять алкалоїди, а відвари картопляного бадилля — соланін. Це отрути, і вони можуть викликати отруєння у людей і тварин. А деякі, здавалося б, безпечні засоби здатні знищити рослини. Так, при обприскуванні концентрованим розчином часнику листя покривається найтоншою плівкою. В результаті рослина не може дихати і в'яне.

САДІВНИКОВІ НА ЗАМІТКУ

- Плоди літніх сортів яблуні та груші збирають тоді, коли вони стають досить соковитими і набувають приємного смаку. Світле забарвлення насіння літніх сортів не є ознакою незрілості плоду.
- Серпневе розпушування ґрунту сприятливо впливає на ріст активних коренів, а пухке ложе під кроною забезпечує менше травмування плодів, що опадають з дерева.
- Зібрану падалицю не слід залишати на ніч — гусениці плодожерки розповзуться і знайдуть собі місце для подальшого розвитку.
- Регулярний збір і знищення опалих плодів, в яких можуть перебувати личинки, є важливим кроком. Падалицю можна спалювати або закопувати на глибину не менше 50 сантиметрів, попередньо засипавши вапном.

■ РОБИМО ПРАВИЛЬНО

Пересадка деревовидних півоній

Садити кущі деревовидної півонії краще відразу на постійне місце, оскільки вона не любить пересадки.

Для пересадки дорослих кущів разом із земляною грудкою необхідно створити максимально комфортні умови для приживлюваності. Тому копають яму розміром 80x80 сантиметрів і глибиною 60-70 сантиметрів (копають їх на конус, розміром внизу 40x40 сантиметрів). Краще робити це з середини серпня до кінця вересня. Занадто пізня посадка може негативно відбитися на розвитку коренів і подальшому цвітінні.

У перші рік-два після пересадки рослини зазвичай хворіють, пагони можуть виглядати засохлими, але при належному догляді незабаром йдуть на поправку, починають цвісти і правильно розвиватися.

Підготував Юрій РУДЕНКО

Ярмарок на Кінному дворі в Арцизі:

традиції, смак і колорит півдня Одещини

Ярмарок в Арцизі, на Кінному дворі... Погодьтеся, навіть звучить цікаво. Куди не кинь оком — дерев'яні вози, кавуни, голуби, мед, кролики, вино — все перемішано між собою, але неймовірно ароматно, смачно і яскраво. На кожному обличчі — натхнення, здивування, захоплення. На околиці за містом, де вже починається степ, зібралися крафтовики півдня Одещини, місцеві фермери, продавці декоративної птиці та різноманітних домашніх тварин, а також спортсмени, талановиті музиканти, майстри та майстрині декоративно-ужиткового мистецтва. Це масштабне свято організували підприємці Владислав та Наталія Шевченко, що очолюють фірму «Від дверей до покрівлі». Але самотужки організацію такого масштабного заходу не подолати, це — командна робота.

Ярмарковий коловорот: що виробляють та продають на Одещині

— А чого ви проходите повз? — в голосі смуглявого чоловіка чуя непорозуміння.

— Вибачте, я не можу робити рекламу алкоголю, — відповідаю і вже розумію, що ображаю майстра, оскільки в цих склянках — не алкоголь, а витвір мистецтва.

Анзор Білалов, мешканець Сарати, розповідає, що сам виноград не вирощує, але вже понад десять років скуповує різні сорти у всій окрузі та робить невеликі партії вина, всього близько двох тонн на рік. Відкрив у Сараті дегустаційний зал, де можна скуштувати до 30 сортів вина, і про кожен з них у винороба — окрема розповідь.

Нескінченно говорити про свої продукти — всілякі сорти меду — можуть Семен Баурда та його дружина Наталія, які відкрили у Болграді «Медовий центр». Їхня фішка — широкий асортимент: бджолярів чимало, тож так вони виділяються серед інших.

— У нас кочова пасіка з 70 вуликів, їздимо по всій Одеській області, — розповідає Семен Баурда. — Наприклад, жителі села Котловина Ренійської громади традиційно займаються вирощуванням насіння. Дізналися, що хтось посіяв коріандр, — повезли десяток вуликів туди. У селі Василівка Болградського району цього року ціло лавандове поле. Для когось — фотозона, а ми бджіл поряд поставили, тепер є партія лавандового меду.

Давши собі слово побувати на пасіці Семена Баурди, зупиняюся біля кліток із мускусними качками. Таких розводити можуть тільки справжні художники — приголомшливе забарвлення пір'я. Майже вгадала — господарем птахів виявився викладач Ізмаїльської музичної школи Віктор Талько.

— Я займаюсь чистими кольорами, в мене є шість — білий, блакитний, лаванда, срібло, чорний та коричневий, — розповідає Віктор Талько. — Займаюсь качками вже 12 років. Починалося як хобі для себе, а тепер маточне племінне поголів'я досягло сотні качок, вони розмножуються, треба продавати. Дуже багато покупців: хтось для краси бере, хтось окремі кольори вибирає, хтось заради м'яса.

А ось Віктор Юлинецький розводить птахів виключно заради краси — у нього кілька видів папуг, голубів, а ще павичі з фазанамі.

— Колись побачив цю красу — взяв і купив, для дітей, для душі, — розповідає пан Віктор. — Хто заходить у двір, дивується: «Яка краса, я теж хочу!». Так і пішло — розводжу для людей. Якщо дозволяє здоров'я, везу птахів на ярмарки.

«Ти — божевільний, я з тобою розлучусь!»: хто відкриває власне діло під час війни

Родзинкою цього ярмарку стали коні. Саме ярмарок пройшов на Кінному дворі.

— Цю локацію було створено у 2022 році — і в цьому її цінність, — розповідає підприємець Павло Гафінець, який півтора року тому зареєстрував громадську організацію «Відродження Бессарабії». — Уявіть: був перший рік війни, середина літа. В Арцизі були прильоти.

А я — наперекір усьому — на Одеському іподромі коней купую. В них не кожна тварина відповідає вимогам — деяких продають. Їхня доля була така — або на ковбасу, або в господарство.

Дружина у якийсь момент мені заявила: «Ти божевільний, я з тобою розлучусь! Люди їдуть, а ти коней купуєш і робиш кінний двір». А я справді взагалі навіть не знав, що робив. Десь підсвідомість випередила мої думки та спрогнозувала майбутнє.

І справа почала набирати обертів. Повторюся: 2022 рік, пастух в Арцизі. Але через якийсь період часу сюди почали приїжджати люди з Болграда та інших міст Бессарабії. І німців ми зустрічали, і для французів проводили екскурсії, і для гостей з Болгарії. І всім людям Кінний двір подобається — він як ковток свіжого повітря.

— Здавалося б, що є на цій локації? Збиті дошки та палиці, кілька коней. Нічого такого особливого нема. А ось настав такий час — і ми зустріли тисячі дітей, побачили тисячі усмішок та емоцій. Ми проводили різні фотоконкурси, виставки хризантем — дуже багато всього.

Бізнес, який рятує людей

Реставрували підприємці стару криницю, щоб напувати тварин. І тільки потім дізналися, що при німцях, яких виселили у 1940 році, тут був заїжджий кінний

двір. Тобто коні повернулися, це місце сили.

— Вивчаючи історію переселенців Бессарабії, зокрема й німців, я вловив суть: будь-якої миті життя все може припинитися. Часу немає просто. Тож треба жити сьогодні, — розмірковує Павло. — А ми чим часто займаємось? Розбираємось між собою, витрачаємо енергію та час на якісь незрозумілі рухи. Ми ж створені за образом і подобою Бога, Творця — маємо щось створювати, але чомусь занурюємось в інше. І головне, що я зрозумів: у страшний період війни наші діти мають отримати частку дитинства, частинку щастя. Ми проводимо екскурсії для дітей з особливими потребами, приїжджають групи з різних пансіонатів, діти-сироти та вдови загиблих. Пам'ятаю, на Кінному дворі жінка почала плакати і обіймати мене — я аж розгубився: що трапилося? Вона мені сказала: «На таких людях тримається наша країна». Розповіла, що втратила сина. Після таких зустрічей, наперекір усьому, ти йдеш уперед.

Головна ідея підприємця у тому, що бізнес потребує іншого підходу, формату, неповторень. — Мої колеги це вловили, і закрутилося колесо, — продовжує пан Павло. — Літній ярмарок — вже четвертий цього року великий захід. Найголовніше — традиції відроджуються. Діти мають бачити нашу культуру, звичаї, обряди, щоб все це не загубилося в часі.

Тепер на півдні Бессарабії купують елітних коней

Але Кінний двір — не лише зона для релаксу. Тут збудували нову стайню, почали займатися племінною роботою.

— На сьогодні ми вже маємо елітних коней, — розповідає Павло Гафінець.

— Випробовується на іподромі Форсаж — він торік був визнаний найшвидшим конем в Україні. Ми зробили на нього документи як на виробника, закупили ще елітних маток. Тепер на півдні Бессарабії купують елітних коней, які беруть участь вже у міжнародних змаганнях, цього року є чемпіони. Ми будемо, розвиваємо бізнес, розв'язуємо соціальні проблеми. Є люди, які казали: «Завдяки тобі ми не поїхали». Я здивувався — нікого не агітував. А вони кажуть: «Дивимось на тебе, ти робиш — ніби нічого не відбувається. Наче ти щось знаєш». А я просто розумію, що є лише один порятунок для себе та всіх інших — робити, йти вперед, не зупинятися, наперекір усьому. Плюси цих ярмарків — це нові знайомства, обмін досвідом, нові ідеї, колективне мислення — і ось вже зароджується наступний етап.

Відгуки людей: дуже задоволені, що приїхали

На ярмарок до Арцизу завітали і шанувальники металевих коней. Можна було побачити як сучасні моделі байків, так і техніку минулого століття, яку чоловіки з великою любов'ю привели до ладу. Гостям ярмарку було на що подивитись.

— Четвертий рік вже йде війна, і в нас дуже обмежені можливості мандрувати навіть Україною, тому я дуже рада, що сьогодні ми приїхали до Арцизу, — каже вчителька з міста Рені Оксана Кулешова. — Дуже професійно підготовлено, нас душевно зустріли.

— Зараз ми живемо в стані стресу, і такі ярмарки позитивно впливають на наше ментальне здоров'я, — каже інша гостя ярмарку Неля Маліннікова. — Ми роздивились роботи майстрів та майстринь, побачили виступ місцевих джигітів, самі каталися на конях, спілкувалися з позитивними людьми. Якщо нас ще раз запросять в Арциз на захід, то ми обов'язково приїдемо.

Постійні читачі «Одеського життя», напевне, пам'ятають матеріал, надрукований у №16 від 23 квітня під назвою «Чи переживуть реформу школи у Бессарабській та Буджацькій громадах?». Йшлося про нову норму, запроваджену Міністерством освіти в рамках шкільної реформи, якою передбачено, що з 1 вересня освітню субвенцію не будуть отримувати школи, де навчається менше 45 учнів, а в наступному році — менше 60 учнів. До першого вересня залишилися лічені дні, і на запитання, які малокомплектні школи будуть працювати як гімназії, а яких взагалі не буде, має бути відповідь. Чи вдалося розв'язати питання і які ж школи у Бородінській і Тарутинській громадах зустрінуть учнів у цьому навчальному році, ми спробували з'ясувати.

Чи всі школи у Тарутинській і Бородінській громадах зустрінуть учнів першого вересня?

Школам не вистачає найголовнішого — дітей

Одразу зауважу, що літо нічого не вирішило — реформа продовжується, вимоги залишилися. Ситуація ж, на-впаки, ще більше погіршилася. Через війну люди продовжують виїжджати з країни, а це означає, що кількість дітей постійно зменшується. За літні канікули їх стало ще менше. І якщо в квітні я ще ставила питання «Чи переживуть реформу сільські школи?», то зараз, з повною відповідальністю, як журналіст, який постійно відстежує цю тематику, відповідаю — **сільські школи реформу не переживуть, з кожним роком їх кількість буде зменшуватися**. І причина одна: школам не вистачає найголовнішого — дітей.

Ви тільки вдумайтесь, в липні в Бородінській громаді народилося усього дві дитини, а в цій громаді 33 населених пункти! Отже, слово фахівцям — керівникам відділів освіти, місцевого самоврядування, директорам шкіл, які розкажуть, як впроваджується шкільна реформа в громадах.

Один учень вирішив долю школи

Оксана Кушнір, керівник відділу освіти Бессарабської селищної ради, Тарутинська громада:

— Одразу скажу, що стояло питання про реорганізацію гімназій у Слобідці, Яровому і Прикордонному. Прикордонне вискочило з цього списку щойно — **там додався один учень і школа набрала 46 дітей, отже, вона працюватиме за рахунок освітньої субвенції**. Для малокомплектних шкіл Ярового і Слобідки теж є добра новина — керівництво Тарутинської громади вирішило зберегти їм статус гімназій і протримати їх ще рік за рахунок місцевого бюджету. Також є рішення залишити безкоштовне харчування.

Ми добре підготувалися до навчального року. В усіх школах, дитсадках зроблено ремонти. В Ярославівській гімназії за рахунок місцевого бюджету зроблено капітальний ремонт харчоблоку і їдальні, в Соборненському ліцеї — ремонт укриття, в Петростальському — замінено вікна. До речі, в цьому ліцеї велику допомогу надають батьки — вони охоче працюють на облаштуванні і благоустрої школи.

З початку війни значно зменшилася кількість учнів. Цьогоріч до школи по всій громаді йдуть 136 першачків, а усього в

нас 2053 школяра. Для впровадження реформи нам не вистачає шкільних автобусів і нормальних шляхів між селами. Сьогодні новий автобус коштує близько чотирьох мільйонів гривень — це надто великі гроші для громади.

Також виникає проблема нестачі вчителів — якщо раніше кожного року до нас приїздило 10-12 молодих вчителів, то в поточному — жодного.

П'ять шкіл — під питанням

Сергій Лунгу, керівник відділу освіти Буджацької селищної ради, Бородінська громада:

— Два дні в нас працювала комісія з Болградської райадміністрації, перевіряли готовність шкіл до навчального року. Висновки добрі — усі 17 закладів освіти готові до першого вересня.

Першого вересня в громаді до школи йде 91 першокласник, а усього — 1495 дітей. Це на тридцять відсотків менше, ніж до війни. Зовсім немає перших класів у Перемозі, Матильдівці і вперше за час існування — у Височанському ліцеї. Під час нашої з вами розмови у квітні я сказав, що під питанням позбавлення статусу гімназії лише одна школа — Вознесенівська. Зараз їх вже п'ять — Ламбрівська, Вознесенівська, Перемогівська, Богданівська, Ганнівська (Лісенський старостат). Імовірно, Богданівську ми збережемо, туди будуть возити старшокласників з Ламбрівки, по інших остаточного рішення поки що немає.

Кому потрібні маленькі школи?

Іван Кюссе, голова Бородінської громади:

— Я сам за професією вчитель, і як вчитель розумію, що якщо в селі немає школи, то врешті-решт не буде і села.

Однак як голова громади і держслужбовець знаю, що утримувати маленькі школи державі немає сенсу, а громаді занадто дорого. Зараз перед нами дилема — як зберегти і село, і школу. Ми підраховали: для того, щоб утримувати ці п'ять шкіл за кошти громади, потрібно витратити за рік 10 мільйонів 700 тисяч гривень. Наша громада молода і має не настільки великий бюджет, щоб утримувати ці школи.

Також зауважу, що в нашій громаді найбільша кількість шкіл по всій Одещині у порівнянні з іншими громадами. Тому бачу єдиний вихід — організувати підвіз

старшокласників Ламбрівської школи в Богданівську, Вознесенівської — в Новоодолинський або Євгенівський ліцеї, Перемогівської — у Веселодолинський і Ганнівської — у Лісенський ліцей. Проте як це організувати?

На початку війни ми віддали три автобуси на потреби ЗСУ. Нам пообіцяли, що поступово нададуть нові. **Час минув, а ми досі не отримали жодного автобуса від Одеської облдержадміністрації**. А зараз вони нам дуже потрібні. Крім того, є проблема поганих автошляхів. Чесно кажучи, я не знаю, як ми будемо вирішувати ці проблеми. Днями зберемо директорів шкіл, будемо обговорювати, як вчинити. Остаточне рішення прийматимуть депутати на сесії.

З двох садочків залишився один

Олег Ткаченко, директор Бессарабського навчально-виховного комплексу:

— Наш навчальний заклад знаходиться на автономному фінансуванні. Тобто ми вирішували проблеми благоустрою школи за рахунок шкільної землі, яку здавали в оренду, і допомоги громади. Цього року, згідно з новим законодавством, землю ми передали в комунальну власність громаді.

За рахунок залишку грошей на шкільному спецрахунку встигли зробити ремонт в ліцеї і дитсадку «Топольок». Минулого року змінили дах школи та обладнали укриття. Крім цього, за державною програмою та співфінансування з боку громади, облаштували кабінет «Захист України». Обладнання коштувало близько двох мільйонів гривень — **тут є все необхідне для початкової військової підготовки, навіть навчальні дрони і автомати**. В громаді — це єдиний кабінет, тому з кожної школи до нас будуть по черзі підвозити дітей.

А ось у плані кількості учнів хвалитися нічим. Першого вересня до школи йдуть 44 першачки, до війни їх було 77-80. Якщо раніше в нас було по чотири-п'ять перших класів, то останні кілька років лише два. Через війну, міграцію, низьку народжуваність ми втратили один дитсадок. До війни в Бессарабському їх було два — «Топольок» і «Малютко», в кожному по чотири групи, тобто вісім груп. Зараз залишився лише «Топольок», в якому працює чотири групи.

Сумна статистика

Валентина Нєдова, керівник Вознесенівської гімназії, Бородінська громада:

— Весною ми ще тишилися надією, що щось зміниться. Проте дива не сталося. Зараз вирішуємо, куди краще підвозити 30 старшокласників — в Євгенівський ліцей чи в Новоодолинський.

Батьки наполягають на Євгенівському, однак в Новоодолинському новий автобус, тому керівництво громади вважає, що краще обрати Новоодолинську школу. Треба враховувати, що в нас навчаються діти не тільки з Вознесенівки, а й із Червоного, з якого дорога повністю розбита. Чекаємо, що питання незабаром буде вирішене.

У перший клас у Вознесенівці йдуть чотири дитини, немає другого і третього класів. Усього в початковій школі будуть навчатися десятеро дітей. За роки війни близько двадцяти учнів поїхали із села. Отака сумна статистика.

Восьмого класу немає — всі учні виїхали

Марія Табакар, директорка Слобідської гімназії, Тарутинська громада:

— Тарутинська громада вирішила нас зберегти та фінансувати за кошти громади. Це дуже радісна новина. Хоча ми розуміємо, що це лише на рік, адже новою реформою доля наша вже вирішена. Цьогоріч до школи йдуть п'ятеро дітей. Вже зараз у нас немає п'ятого і восьмого класів — за останній рік усі шість учнів восьмого класу виїхали разом із батьками. Усього за три роки війни виїхало 12 учнів. В цьому навчальному році у нас навчатимуться 29 дітей. Сподіваємось, при тому, що за реформою скороченню не підлягають лише початкові класи, школа, можливо, в іншому статусі, але буде жити. Поки в селі будуть діти. В липні у селі народилося перше немовля за рік, отже, життя триває.

PS Ми слідкуватимемо за подіями і обов'язково розкажемо, як розв'яжеться ситуація в Бородінській громаді з малими школами і що вирішать депутати.

Оксана Кушнір.

Іван Кюссе.

Олег Ткаченко.

Валентина Нєдова.

Марія Табакар.

КОД НАЦІЇ

Коли мешканців півдня Одещини запитуєш про національну приналежність, то у більшості випадків люди починають згинати пальці і кажуть приблизно так: «Моя матуся народилась у сім'ї українця і молдаванки. А у венах тата тече кров гагаузів, албанців, росіян, ще й ромської трохи. Тож хто я за національністю?» Ми поцікавились: як люди-інтернаціонали ставляться до українських вишиванок — чи є вони в їх гардеробі, чи вдягають?

Галина Маратаєва, мешканка міста Рені:

— В мене мати — українка з Кілії, а тато — узбек. Тому в моєму гардеробі є й українські вишиванки, і узбецький національний одяг. Але коли останній вдягаю, інколи трапляються незручності. Чи то узбек до мене підійде і звернеться узбецькою — а я відповісти не можу, тому що, на жаль, не знаю цю мову. Чи просто просять: «А можна з вами сфотографуватись?» — ніби я їм верблюд в Єгипті. Тому я частіше вдягаю вишиванки — тут питань не виникає. Одну з них я вишила власноруч, мені здається, що у візерунку є узбецькі мотиви. Ще одну вишиванку зробила для своєї доньки. А ще люблю чільця — яскраві головні вбрання до вишиванок: зробила для себе і ще чимало для подруг.

Коли вишиванки говорять більше, ніж паспорти

Історії жінок до Дня Незалежності

Надія Буценко, мешканка міста Рені:

— Моя мати народилась на півночі Молдови, але я не можу сказати, що вона «чиста» молдаванка — там теж було намішано. Мій батько був за паспортом українець, але він народився у Румунії. На територію сучасної України він потрапив у 1940 році, і вперше у житті почув українську у 1944 році, коли край звільнили від німецької окупації. Але як не складається історія сім'ї, зараз всі ми — українці. У моєму гардеробі чотири вишиванки, ще й три вишитих сукні. В них різні історії. Колись давно одну сукню мені вишила матуся. Вона з легкої тканини, прикрашена візерунками. Але коли я її вдягала, мене інколи запитували: «Ви що, артистка?» Я навіть обурювалася: чого це національне вбрання вважається лише для сцени? Зараз вже вишиванки люди вдягають без приводів, просто на роботу, у подорожі — вони стали частинкою нашого життя. Одну вишиванку мені подарувала кузина з Румунії — бежевими нитками по бежевому, витончена робота. Щодо візерунку, то він якийсь бессарабський. По-іншому виглядає робота майстрині з Івано-Франківської області, де в мене є дуже хороші друзі. Я зробила замовлення жінці, яка працює вчителькою музики, але вона спадкова майстриня — бабуся вишивала, матуся

вишивала. У сучасної майстрині сім японських машинок — вишиванки користуються великим попитом! Я замовила чорну сорочку з вишивкою — для особливо урочистих подій. Але майстриня прислала мені не чорну, а темно-синю, вишиту золотими нитками — вона дуже яскрава, справді святкова!

Підготувала Антоніна БОНДАРЕВА

ЗАГАДАЄМО БАЖАННЯ РАЗОМ З «ОДЕСЬКИМ ЖИТТЯМ»

«Щоб усі мої рідні були живі»

У літньому таборі на Одещині діти заклали капсулу часу з побажаннями на майбутнє

Літні канікули майже добігли кінця, і ми вирішили знову побувати на колишній Тарутинщині, у наметовому таборі «Скінія», про який розповідали у №30 нашої газети. Потрапили саме на закриття третьої зміни. Тож, щоб цей день ще краще запам'ятався дітям і напередодні Дня Незалежності України, вирішили разом провести патріотичну акцію «Україна та я через п'ять років». Двадцять три хлопчиків і дівчаток, кожний на окремому папірці, відповіли на два запитання — «Яким я уявляю майбутнє України через п'ять років» і «Як бачу себе в майбутньому в Україні». Усі папірці діти сховали в «капсулу часу», яку всі разом закопали під великим деревом на галявині наметового табору. Її ми відкриємо рівно через п'ять років. А зараз пропонуємо дізнатися, якими мріями діти поділилися з «Одеським життям».

Єлизавета Шеріф, селище Буджак, 9 років:

— Я мешкаю в Одесі, а приїхала на канікули до бабусі в Буджак. Хочу, щоб не було війни, щоб діти спокійно ходили до школи, а не ховалися в бомбосховищах. І щоб через п'ять років усі мої рідні і друзі були живі. А себе бачу класним кухарем — буду готувати національні страви. Я вже вмю робити смачні грінки. Як повернуся з табору, хочу навчитися готувати запечену картоплю з бринзою і м'ясом, як це роблять мої бабуся і мама.

Ірина Познякова, 11 років, селище Бессарабське:

— Хочу, щоб ніякий ворог не приходив більше до нас із війною. Щоб люди були вільні, нічого не боялися, працювали, отримували хорошу зарплату. Планую, що через п'ять років піду вчитися на дизайнера меблів — буду робити зручні, красиві стільці, крісла, шафи.

Слава Серіков, 9 років, село Миколаївка:

— До того часу усі військові повернуться з війни і почнуть заново будувати Україну. Бачу її відбудованою, усюди гарні будівлі, немає ніяких руйнувань, люди живуть у мирі і злагоді. В майбутньому хочу стати комбайнером, буду збирати врожай, щоб у людей завжди був хліб.

Дмитро Серіков, 12 років, село Миколаївка:

— Сьогодні багато зла в нашій країні через війну, тому бачу через п'ять років Україну надійною, мирною, в якій живуть добрі, щасливі люди. В майбутньому стану фермером, буду вирощувати кролів, у них дієтичне м'ясо і гарна шкурка. Гадаю, це буде прибутковий бізнес. А через п'ять років вступлю в Одеський університет, щоб вивчитися на ветеринара.

Злата Лунгу, 11 років, село Петрівка:

— Україна буде країною без війни, ніхто більше не буде гинути. Люди будуть радісними, щасливими, а не сумними,

як зараз. Усі будуть посміхатися один одному. В майбутньому, гадаю, з України я нікуди не поїду. Стану лікарем, буду лікувати людей, рятувати їхні життя.

Остап Гуцул, 9 років, село Миколаївка:

— Країна стане сильною, народною — це значить, що головним в Україні буде народ. Людям буде легко і добре житися в нашій державі. А я стану відомим фотографом, буду фотографувати самі красиві місця нашої країни, і весь світ побачить, яка вона гарна. А поки фотографую своїх друзів і домашніх тварин.

Кіра Майстерюк, 10 років, село Матильдівка:

— Україна буде мирною, квітучою, могутньою, такою, що ми будемо нею пишатися, до нас буде приїжджати багато туристів, щоб побачити, якою чарівною стала Україна після війни. А я після школи піду вчитися на дизайнера інтер'єру, щоб у людей в їхніх оселях було затишно і гарно.

Єва Крамчанінова, 12 років, село Миколаївка:

— Хочу, щоб Україна знову стала такою, якою була до війни, — безпечною, спокійною, та навіть ще кращою. В майбутньому хочу вступити в Одеський медуніверситет, вивчитися на лікаря і допомагати людям. Взагалі, моя головна мрія — щоб скоріше настав мир. Тут мої рідні, тут усе моє.

Підготувала Юлія ВАЛІЄВА

Одеський археологічний музей відкрив свої двері для відвідувачів лише рік тому (з моменту повномасштабного російського вторгнення 24 лютого 2022 року). За двісті років його наукової діяльності тут зібрано величезну колекцію найцінніших артефактів. Але зараз багато експонатів в евакуації. Про те, як зберегти колекцію, всупереч війні, та чим сьогодні археологічний музей може зацікавити відвідувачів, нам розповів його директор Ігор Піструїл.

Будівля музею, що постраждала від обстрілів.

Експонати музею.

Без мумій та колекції золота:

Що зараз є цікавого у одеському археологічному музеї

Що можна побачити в музеї під час воєнного стану

— В першу чергу Одеський археологічний музей НАН України — наукова організація. І з початком війни музейної роботи у наших співробітників стало ще більше. Треба було демонтувати експозицію, — розповідає Ігор Піструїл. — Мій попередник — тоді, по суті, ніхто не розумів, що відбувається — погодився прибрати тільки зали верхнього поверху. Про всяк випадок — щоб потім не збирати наші експонати по Ланжеронівській та Дерibasівській.

Але пізніше співробітники музею демонтували й експозиції нижнього поверху. Саме тут розташовувалася «Золота комора» — зібрання унікальних стародавніх монет, виробів із дорогоцінних металів — та єдина в Україні колекція єгипетських старожитностей.

— У нас зберігаються унікальні речі не тільки для території України, але й у світовому масштабі. Тому гостро постало питання про фотофіксацію та цифровізацію матеріалів, — наголошує директор. — Пакувальні матеріали та необхідну техніку ми отримали завдяки підтримці ЮНЕСКО та інших міжнародних фондів. За рахунок виграних грантів вдалося навчити наших фахівців, запросити професіоналів.

Крім того, в музеї вирішили не тільки оцифрувати колекцію, але й створити віртуальні 3D-моделі експонатів. Необхідне обладнання та програмне забезпечення також отримали, вигравши грант.

Сьогодні оцифровано десятки тисяч артефактів. Створено віртуальні 3D-моделі унікальних експонатів — зокрема, єгипетської колекції, кіпрської скульптури, середньовічних пам'яток із Самарканда.

Вибиті вікна та обвалена стеля музею

Вдалося створити й 3D-модель самої будівлі музею — пам'ятки архітектури

Ігор Піструїл.

національного значення. Відскановано його внутрішнє планування. Це необхідно для відновлення руйнувань, на жаль, не виключених під час війни, та подальшого ремонту музею.

Його директором Ігор Піструїл став у 2023 році.

— За день до мого призначення в одній із кімнат музею впала частина стелі, — згадує Ігор Володимирович. — Коли прийшов і побачив це, сказав, що став директором руїни.

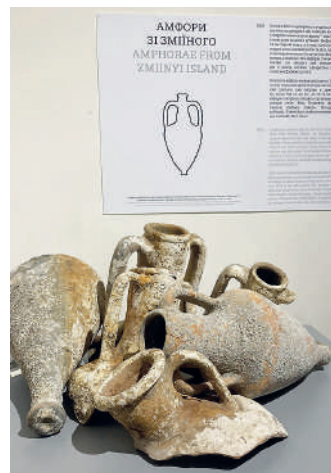
За його словами, останній раз капітальний ремонт музею робився в кінці 40-х — на початку 50-х років. Після Другої світової війни, коли музейна будівля постраждала.

На початку 2000-х — щось «підлатали». Грецькі меценати провели косметичний ремонт двох античних залів. Насамперед оновили експозицію — з сучасним підходом до організації музейного простору, новими вітринами. Але, на сьогодні, й вони, на думку Ігоря Піструїла, теж морально застаріли.

— Зараз — вже новий розвиток музейної справи. По-іншому осмислюється музейний простір. Але, на жаль, ми дуже сильно відстаємо по фінансуванню, — не приховує директор. — Своїми коштами музей ремонт зробити не може. Але, коли війна закінчиться, треба буде приводити його в порядок. Тим більше, що будівля страждає під час обстрілів. Після останнього — коли на Приморський бульвар «прилетіло» — від струсу повилітали, тріснули шибки. Коли я став директором, в кабінеті у мене двох третин шибок не було. Перше, що робив, — засклав вікна. Ремонт необхідний — проект треба робити. Взагалі, була думка — після війни музей не відкривати, поки не відремонтуємо.

Про острів, охоронюваний богами, та вернісаж після обстрілів

На остаточну «руїну» — хоча б із фасаду — музей, поки не придивляєшся, не особливо схожий. Але якщо колись, за словами

директора, черги екскурсантів тягнулися від вестибюля до Приморського бульвару, то сьогодні відвідувачів небагато.

Це можна зрозуміти. Колекція старожитностей недоступна — тому влаштувати можна тільки невеликі експозиції. І перша, відкрита рік тому виставка «Зміїний: острів, охоронюваний богами», викликала справжній ажітаж в одеситів, які скупчилися за улюбленим музеєм.

Тут представлені артефакти, знайдені під час археологічних розкопок на Зміїному: амфори, витончені керамічні посудини, вівтар давньогрецького храму... Знахідкам — понад 2000 років. А поруч — сучасні фото острова, що став символом спротиву російській агресії.

Виставка відкрита, працює й дотепер.

Ще одна цікава експозиція — виставка робіт фотожурналістки Наталії Довбиш, яка розповідає про життя музею практично з перших днів війни. Її основний акцент — люди, які зберігають життя музею, попри обстріли та руйнування.

Також тут можна побачити фотографії, зроблені Наталією у Бахмуті, Очакові, Херсоні, на деокупованій Миколаївщині. За словами Ігоря Володимировича, виставка експонується в залі, який найбільше постраждав від обстрілів. Відновили його співробітники музею власними силами.

Замість мумій — тактильна виставка

— Люди цікавляться нашим музеєм. Правда, деякі приходять та запитують: «А мумій немає?». Відповідаю: «Немає». Я вже роздрукував табличку «Мумій немає». Ну, ми ж не можемо зараз мумії виставляти! Не дай боже, щось трапиться — що тоді робити? Хтось розвертається і йде, — не приховує директор. — Деякі кажуть: «Ой, а що так мало?». А деякі дякують: «Прекрасна виставка по Зміїному — супер! Ви — взагалі молодці».

Зараз музей готує ще одну експозицію — зменшену версію довоєнної, за різними археологічними періодами.

— Я спілкуюся з вчителями історії, директорами шкіл — є запит на екскурсії дітей, щоб показувати їм давню матеріальну культуру, — розповідає Ігор Володимирович. — Водночас — є заборона Міністерства культури на проведення постійних експозицій. Можна відкривати тільки тимчасові виставки.

При цьому ЮНЕСКО говорить про те,

що у нас оригінальні матеріали в єдиному екземплярі, та ми не маємо права їх виставляти. Тобто — ми зараз йдемо на певний ризик. Тому якісь унікальні речі не виставляємо — тільки масові, вже відреставровані.

У нас студенти Греківського училища проходили практику — ліпили горщики за образом і подобою стародавніх, за тими ж технологіями. І це ми теж будемо виставляти.

А ще хочемо зробити тактильну виставку для слабозорих — вони зможуть помацати експонати. Адже справжні артефакти в руки не даси — будь-який уламок має наукову цінність.

Якщо все вийде — буде й аудіодоріжка з розповіддю про експонати. На жаль, у зв'язку з війною таких людей стає все більше. Музей же не пристосований для осіб з інвалідністю. Але, сподіваюсь, цю проблему ми будемо вирішувати.

Археологія Приморського бульвару

— На цей час музей не проводить розкопок. Адже, по-перше, йде війна, по-друге, я вважаю, що гроші, які я витрачу на розкопки, краще перерахувати ЗСУ. Це моя позиція, — підкреслює Ігор Піструїл.

Водночас розкопки, які нещодавно проводилися на Приморському бульварі з ініціативи ректора Південноукраїнського державного педагогічного університету імені Ушинського Андрія Красножона, без уваги працівників музею, звичайно ж, не залишилися. Так з'явилася ідея виставки, присвяченої археології Приморського бульвару.

— Ми думаємо показати процес розкопок у перспективі. Тут проводили дослідження одеські археологи Еммануїл Діамант, Євгенія Редіна, Андрій Добролюбський, Андрій Красножон, — розповідає Ігор Володимирович. — Хоча можливо — як завершальний акорд — представити тільки експонати недавніх розкопок Красножона.

З цим простіше, бо у Красножона всі матеріали доступні. Частина речей він здав до краєзнавчого музею, монети — до нашого, кераміка у нього в університеті на обробці. А знахідки з інших, колишніх розкопок — сьогодні запаковані та заховані. Ми не завжди можемо їх швидко дістати та показати.

Вероніка ПОЛІЩУК

Одеському археологічному музею виповнюється 200 років

21 серпня Одеський археологічний музей відзначить своє 200-річчя. Помпезних урочистих заходів з цього приводу не планується — у зв'язку з війною. Але підготовка до ювілею все ж триває.

— На честь 200-річчя музею наші друзі запропонували зробити марку, присвячену музейним колекціям. Профінансували цей проект. Ідея виникла після успішного випуску попередньої серії, присвяченої острову Зміїний. Цього разу вирішили зупинитися на темі експонатів, які найкраще представляють колекцію музею, — від трипільської культури до античних артефактів. Випуск — близько 20

блоків на марці. Перша партія — суто подарунковий набір для популяризації нашого музею. На майбутнє плануємо надрукувати ще кілька примірників, — ділиться планами Ігор Піструїл. — Крім того, до кінця серпня планується відкриття виставки, присвяченої історії музею.

А ще зараз всіх охочих запрошують на серію вечірніх театралізованих екскурсій про історію Одеського міського музею старожитностей, Одеського товариства історії старожитностей та розвиток української археології. Це — спільний проект музею з творчим об'єднанням «Ніч в Університеті». Тож — стежте за анонсами.

Ювілейна марка.

Руслан Волошин народився у селі Тимкове, що на Кодимщині. Маючи дві вищі технічні освіти, він вирішив зайнятися виноградарством. Саме цією справою захоплювався його дід по маминій лінії. Та й у тутешньому колгоспі хотіли запровадити цю галузь, але це так і не вдалося: завадили сухий закон і розпад радянської імперії. Діло заладилось, але почалася війна, і Руслан став на захист країни.

Як виноградар із села Тимкове залишив виноградарники на батька, а сам став на захист Вітчизни

Виноробню розстрілювали з танків

Ще у позаминулому столітті пройшла Україною добра слава про перші виноградарники князя Петра Миколайовича Трубецького, які були закладені поблизу сіл Тимкове, Семенівка та у селі Плоть (Молдова).

— А 1896 року князь Трубецький заклавав виноградарники на Херсонщині, на території сучасного села Веселе Бериславського району. Це одне з найстаріших виноробних господарств України. Тут на схилах біля Каховського водосховища вирощували виноград для виробництва знаменитих вин. Під час окупації, яка тривала з 24 лютого по листопад 2022 року, виноробня була пограбована росіянами, що також викрали колекцію вин, яку збирали декілька поколінь, меблі, спустошили підвали. Виноробню російські війська розстрілювали з танків. Після деокупації керівництво вирішило позбутися імені російського князя Трубецького. Виноробня, яка пережила три війни, тепер має назву Stoic Winery, що означає «стійкість», тобто здатність витримувати всі випробування, — розповідає Руслан Волошин.

Історія відновлення виноградарників на цих землях починалася з чудового дідового вина. Ідею Руслана підтримав батько Олег Ростиславович, і вони разом висадили виноградник на одному із тимківських пагорбів.

Кого здивуєш сто першим варіантом «Каберне»?

Сьогодні під виноградарниками Волошиних — південний схил у селі Тимкове.

— Спочатку я хотів взяти десять соток під виноградник. Але потім замахнувся на один гектар. Ми вирішили, що це буде дослідна ділянка, бо ще не визначилися із сортами. Заглибилися в історію виноробства, знайшли у Слобідській бібліотеці книгу, в якій описується історія нашого краю та є багато інформації про розташування виноградарників на Подільщині, про те, що тут вироблялися тисячі тонн вина, — каже Руслан.

Так розпочалась його самоосвіта щодо виноградарства. Перечитав багато літератури, підручники для вищих вузів з виноградарства. Але всі рекомендації в них орієнтовані на суглинок. Про пі-

щану землю, на якій господарює Руслан, інформації майже немає.

— Нині є близько шести гектарів землі, яку плануємо використати під виноградарники. Але поки що розчистили лише три гектари. Перед тим як посадити лозу, ми перевіряли ґрунт. З'ясувалося, що він тут піщаний, а піщана земля дає високу якість винограду для білих вин і легких червоних. **Сьогодні навряд чи когось здивуєш сто першим варіантом «Каберне». Тому ми з батьком вирішили виробляти саме біле вино.**

Перше своє біле вино винороб-початківець виготовив з винограду, який було закладено у Слободзеї (Молдова). Вино, до речі, вийшло непогане.

Чим більша витримка — тим краще вино

Взявшись за справу, Руслан все глибше занурювався у вивчення шляхів розвитку успішного виноградарства. Навіть поїхав в Італію на острів Сицилія.

— Італія має багату історію виноробства. Острів Сицилія є однією з найактивніших виноробних зон Європи. Завдяки розмаїттю ландшафтів, унікальному клімату вина Сицилії пропонують широкий спектр смаків і стилів. Тож гріх було не взяти уроки виноробства саме тут. Ми знайомилися з організацією праці, дегустували вина, оглядали виноробні. Також побували й на виноробнях Одещини, Миколаївщини.

Тимківські землі Руслан оцінює як землі зі здоровим потенціалом. Тут багато сонця, яке так любить виноград. Треба тільки, щоб лоза прижилася.

— Всі вина у нас будуть з витримкою. Є сорти, які можна витримувати до десяти років і більше. **Чим більша витримка, тим кращим стає вино.** Потрібно розуміти, що в цьому процесі воно також змінює свої смакові якості. Тому, пропонуючи вистояне вино, ти вже не знаєш його смаку, — зазначає винороб.

Лозу винобоби замовляли з Італії та з татарбунарського розплідника німецької селекції. Крім того, висаджено один з небагатьох червоних сортів винограду Мальбек. Він походить із Франції і є дуже популярним.

Тішаться винобоби, що у законодавстві з виноробства відбулося багато позитивних змін. Спрощено ліцензування, дозволено малому виноробному підприємцю купувати виноград у людей — до цього вино мали виробляти тільки зі своєї продукції. А ліцензія коштувала до десяти тисяч доларів на рік.

Італія відкрила безкоштовні курси для українців

Після повномасштабного вторгнення Росії Руслан Волошин вирішив передати виноградарство до татових рук, а сам пішов до війська. Але він завжди залишається в курсі всіх справ, які відбуваються вдома. Ось і зараз експериментують з вирощуванням власних саджанців на підвоях. Робиться це для того, щоб захистити виноград від хвороб, підібрати посухостійкі сорти.

Нині винобобарі Подільщини хочуть об'єднатися у громадську організацію винобобарів, щоб працювати й вирішувати всі питання спільно. Одним з організаторів є Руслан. Сьогодні італійський уряд відкрив безоплатні курси для винобобарів України. Винороби кажуть, що це велика підтримка і можливість отримати гранти на обладнання. **Адже, наприклад, обладнання для виробництва білого вина коштує від двадцяти тисяч євро. А ціна закладки винобобарника — близько десяти тисяч доларів.**

На жаль, кожна спроба отримати допомогу від інституту винобобарства і виноробства імені Таїрова закінчувалась у Волошиних нічим. Зокрема, було відмовлено у виготовленні проєкту на виноградник, щоб мати можливість отримати грант від держави.

Не лише вино і сік, а й шампанське можна робити

У винобобів з Тимкового є власні винобобарники, приміщення, частково є обладнання. Вони прагнуть виготовляти високого ґатунку вина та соки. Але часто чують від аграріїв: «Для чого вам це треба? Кому будете продавати?».

— Люди не бачать перспектив. Звичайно, на винограднику треба працювати увесь рік. На шести гектарах зайнято дев'ятеро людей. А на вирощуванні кукурудзи, наприклад, двоє-троє, — пояснює Руслан. — Адже ми можемо робити не тільки вино, а й виноградний сік. З червоного винобобару сік корисний для кровотворення, а з білого — для перетравлення їжі. Виноград дає високу додану вартість.

І акцентував на тимківському ґрунті, який багатий на кальцій і на якому можна вирощувати виноград для шампанських вин. До речі, чотири сорти вина вже цього року зробили. Біле буде зріти рік, а червоне трохи більше.

Руслан Волошин демонструє свої винобобарники.

Руслан Волошин із дружиною.

Дружина експериментує з рослинами

Дружина Руслана Анна займається вирощуванням різних культур. Закінчивши гідрометеорологічний університет, Анна взялася експериментувати з рослинами. На її дослідній ділянці ростуть кипариси, сосни, інші рідкісні дерева та кущі. Звісно, що слідкує вона і за тим, як поведуть себе ті чи інші сорти винобобару в даній місцевості та за даних кліматичних умов.

— На плантації висаджено понад двадцять європейських сортів винобобару, це близько двох тисяч штук, більшість з яких плодоносить. — **Наша місцевість багата на схили, що непридатні для вирощування зернових, але для вирощування винобобару якраз,** — розмірковує Руслан. — Тож виноградний бізнес може не тільки приносити дохід, а й давати робочі місця та збільшувати потік фінансів у розвиток громади від туризму.

Винобобарники родини Волошиних залюбки відвідують діти.

— Дітям цікаві такі екскурсії, адже їх обов'язково пригощають смачним відбірним винобобаром, соками та зацікавлюють розповідями про властивості винобобару, — розповідає директорка сільського Будинку культури та організаторка екскурсій рідним краєм Надія Йовса.

І хто його знає, може хтось із цих юних екскурсантів захоче продовжити справу своїх земляків, відроджуючи винобобарство та виноробство на цих благодатних землях.

Зі штукатура — у бджоляра

Як професійний каменяр із Вінниччини переїхав до Солтанівки на Одещині, став пасічником і знайшов тут своє кохання

Валерій Троян — професійний каменяр, штукатур та плиточник-облицювальник з Вінниччини — ще юнаком приїхав у Солтанівку Зеленогірської громади на заробітки, де прижився й із будівельника перекваліфікувався у пасічника. Сьогодні меткий й трудолюбивий 44-річний чоловік опікується аж 800 бджолиними сім'ями. Прикипівши душею до цієї мальовничої місцини, Валерій знайшов тут своє кохання. З пасинком Віталієм Красночубенком чверть століття тому заснував сімейне фермерське господарство «Бренд».

Краще купувати лагідних королів

Валерій Троян починав пасічникувати у 2005-му з трьох вуликів, а нині його пасіка розрослася до 400 бджолиних сімей.

— Пасічником в нашому роду був лише дядько Дмитро Тригуб, який доглядав за колгоспною пасікою з 500 вуликів. У дитинстві він частував мене свіжовикаченим травневим медком і, мабуть, мимоволі причастив до цієї справи, — розповів, усміхаючись, Валерій Троян. — Придбавши перші вулики і заселивши їх роями, я дослухався до порад старших колег, штудіював спеціальну літературу, передивлявся відео. Отримані знання прискіплю втілював на практиці. Тепер навіть займаюсь селекцією бджіл. Задля цього купую високопродуктивні та породисті матки вартістю 100 євро. **Намагаюсь купувати лагідних королів, тож із бджолиними сім'ями спокійно працюємо і навіть у медозбір майже не користуємося з сином захисними костюмами.**

Італійські бджоли люблять українські вулики

Пасічник повідав, що найпоширеніша порода медоносних бджіл, яку він розводить, — це італійська. Також експериментує з типами карпатської породи «вучківська» та «говерла», плекає й «карніку», яка походить з Альпійського регіону. Загалом підопічні Валерія вирізняються миролюбністю, стійкістю до холодного клімату та високою медопродуктивністю. **Селить їх бджоляр у вулики виключно української конструкції.** Спершу сам майстрував бджолині лежаки й корпуси, тепер використовує лише промислового виробництва.

Певний час пан Валерій переймався єгерською справою, охороняв мисливські угіддя Любашівщини від бракон'єрів та «чорних» лісорубів. Останні десять літ

Довідка «ОЖ»

Українець Петро Прокопович сконструював рамковий вулик і першим у світі одержав чистий стільниковий мед без попереднього знищення бджіл. Це дало вагомий поштовх для розвитку вітчизняного бджолярства, яким нині в Україні займаються понад 400 тисяч пасічників! Так Україна вийшла на перше місце в Європі і на п'яте у світі з виробництва меду.

Пасічник Валерій Троян.

чоловік офіційно трудиться бджолярем товариства «ПЗ Троїцьке» й у 43-річному віці здобув професійну освіту в Гадяцькому аграрному училищі та отримав диплом бджоляра.

Десяток вуликів — учню в подарунок

З усмішкою каже пасічник, що вже як дипломований фахівець має повне право навчати інших бджолярських премудростей. Хоча вже прищепив любов до пасічництва доброму десятку земляків. Найперше навчив справі сина Віталія. **Юнак встиг повоювати на Донбасі, а з початком великої війни вже 25 лютого 2022-го добровольцем пішов на фронт.** Мужньо захищав Вітчизну з півтора року, і лише з народженням третьої дитини повернувся до родини. Валерій активно донатить на ЗСУ й не шкодує вгодованих кабанчиків на тушонку для військових.

Успішно переймає майстерність солтанівського бджоляра колишній вихованець сиротинця Микола Єршов, якому Валерій Троян, як мовиться, дав путівку в життя. Спершу подарував хлопчині з десяти робочих вуликів із бджолосім'ями. Поділився знаннями з розведення і утримання бджіл, матководства, секретами добування меду, боротьби з хворобами та шкідниками тощо. Тепер юнак самостійно й успішно опікується 100 бджо-

линими сім'ями. Таїнство бджільництва також успішно освоює ще один солтанівський юнак Віталій Нікітін.

Валерій Троян, крім «пасіння» бджіл, захоплюється старовиною. Частенько вишукує артефакти серед ріллі. Гордість його колекції — кілька масонських монет з пірамідою і всевидячим оком.

Шанувальник таємних орденів у розмові обмовився, що було б непогано заснувати «Орден бджолиного лицарства» й розробити ритуал посвячення у бджолярі.

Де трудівниця літає, там врожай зростає

Віддалік від Солтанівки, в оазисі лісового масиву, серед причорноморського степу ташується бджолине кочовище Валерія Трояна.

Від свого вулика бджола летить на відстань до 10 кілометрів і повертається зі взятком додому. Часто фермери «наймають» перетинчастокрилих для опилення сільгоспкультур і сплачують за роботу одного вулика 850 гривень.

Водночас **деякі аграрії Одещини не свідомо нищать свійських комах. Плануючи хімічний обробіток своїх ланів, вони невчасно інформують про це пасічників, що призводить до загибелі бджіл.** Так, на початку червня в Татарбунарах загинуло від отруєння пестицидами до десяти мільйонів бджіл.

23-24 червня на мільйони Божих комах осиротіли пасіки Березівщини, а також знищено популяцію диких запилювачів в радіусі 20 кілометрів. Нещодавно надійшла звістка, що зафіксовано падіж бджіл від отрутохімікатів у Біляївському районі. Бджолярі й екологи стверджують, що загибель бджіл — серйозна екологічна проблема.

Особисто у Валерія Трояна від небдальства сільгоспвиробників якось загинуло 70 відсотків бджолосімей.

Липовий та акацієвий мед у дефіциті

У травні-серпні тривають медові жнива. Маленькі трудівниці розпочинають медозбір, отже для пасічників настає важлива і копітка робота задля забезпечення успішного проведення бджолиного сезону.

Валерій Троян із сином, невісткою Наталею та помічниками цьогоріч жнивав на пасіці тричі та з кожного вулика в середньому накачав по 40 кілограмів меду.

На початку серпня бджолярі вдруге качали мед, зібраний бджолами на соняшникових плантаціях. Й попри те, що

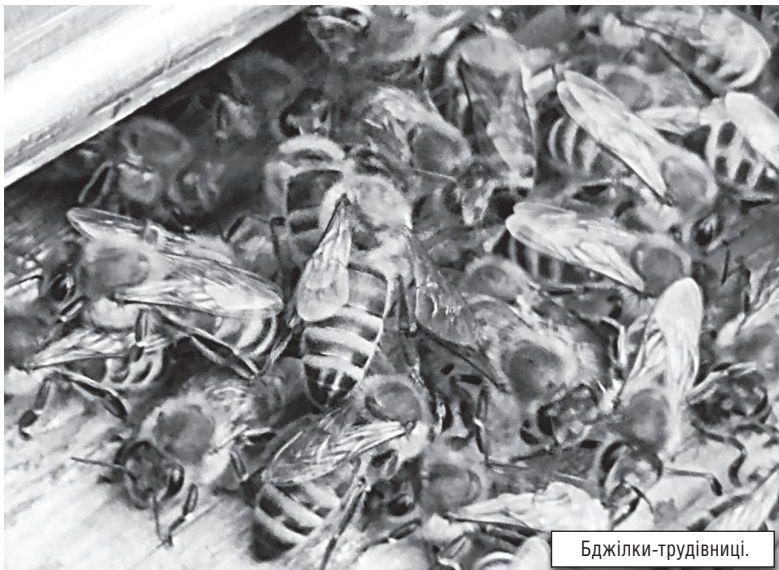
МЕЖИРІЧЧЯ

(між Дністром та Південним Бугом)

Любашівка○Миколаївка○Ширяєве○Ананьїв
○Захарівка○Велика Михайлівка○Саврань

ОДЕСЬКЕ

ЖИТТЯ

Бджілки-трудівниці.

Цікаво про мед

- Натуральний, правильно збережений мед не втрачає терміну придатності впродовж тисячоліть.
- Найстаріший мед, віком понад 5,5 тисячі років, знайшли археологи в Грузії.
- В гробниці фараона Тутанхамона впродовж трьох тисяч літ зберігалась посудина з медом, придатним до вживання.
- В турецькому похованні зберігся мед, викачаний понад 2,7 тисячі років тому, який все ще мав аромат і текстуру.
- У храмі поблизу Помпеїв знайшли глечик із медом віком 2500 років.
- Найдавніший хмільний напій, медове вино, або медовуха, згадується в прадавніх китайських та європейських літописах.
- Наші пращури мед не варили. Вони розводили холодною водою ще не підкачаний мед у сотах разом з пергою та прополісом, додавали до нього трави, хміль, сухофрукти чи фрукти. Через декілька місяців бродіння праукраїнці отримували легкий, смачний та корисний напій, насичений ароматом літа.

погода не потішила пасічника ясными та живильними дощиками, найсильніші бджолині сім'ї Валерія Трояна принесли йому рекордний взяток — близько 78 кілограмів!

— Бджілки гарно потрудилися на ріпаківих і соняшникових ланах, різнотрав'ї та посівах запашної шавлії. Цьогоріч **маємо ріпаківий, шавлієвий, соняшниковий мед, трішки зі степового різнотрав'я, а ось популярного липового та акацієвого — обмаль.** Тож ласунам раджу мед, вироблений бджолами з нектару квіток ріпаку. Цей продукт зміцнює серцево-судинну систему, має заспокійливий ефект та детоксикаційні властивості. Ріпаківий мед покращує роботу щитоподібної залози та допомагає відновитися після фізичного та психічного виснаження.

Запашним і корисним медом залюбки щоденно ласують трійко моїх онуків Владислава, Євген й Анютка, які часенько гостюють на пасіці, — радо поділився успішний бджоляр. — Цьогоріч сезон був більш-менш вдалий. Більшість меду реалізовуємо оптом, частину вроздріб. Значну частину заробленого знову вкладемо у розвиток бджільницької галузі, адже у вересні починається підготовка пасіки до зимівлі.

25'08 • ПН		19.55 Х/ф «Розкрадачка гробниці»	12.00, 19.20 Т/с «Смерть у раю»	10.30, 17.30, 22.00 М/с «Бей-блейд Х»	14.30, 15.20, 16.05, 03.50, 04.35, 05.15 «Страх у твоєму домі»	21.00 М/с «Тара Данкан»	VIASAT HISTORY 06.30, 07.20 Родові прокляття 07.45 Заборонена історія 08.40, 14.50, 21.05, 02.10	«ОДЕСЬКЕ ЖИТТЯ» 25 — 31 серпня 12 стор.	
1+1 УКРАЇНА 06.30 Сніданок з 1+1 10.30, 04.50 Одруження наосліп 12.15 Комедія «Великі вуйки» 14.20, 15.15 Х/ф «Допоможи мені, тодд» 16.10, 17.00, 22.00, 22.45 Т/с «Лікарня новий Амстердам» 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 2» 23.30 Х/ф «Слідство веде Аврора Тігарден» 01.20 Світ навиворіт 03.05 Говорить вся країна		TET 06.00, 03.15 Чотири весілля 07.00 Найкраща оселя 08.00 Моя суперродина 10.00 Т/с «Усі жінки - відьми» 13.10 Х/ф «Монте Карло» 15.20, 17.25 Х/ф «Хто в домі «тато?»» 19.30 Х/ф «Підземелля і дракони» 22.00, 23.00 Т/с «Скажені Сусіди» 00.00 Т/с «Добра відьма» 01.30 Т/с «Нове життя Васи-лини Павлівни» 02.25 Т/с «#ЯЖЕБАТЬ» 02.50 Т/с «Королі палат»	5 КАНАЛ 06.00, 14.45, 03.35, 04.30 Гра долі 07.05, 00.00 Д/ф «Сади Олівії» 08.00, 23.00 Час новин. Підсумки дня 08.40, 22.15 Серед нас 09.00 Хвилина мовчання 09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин 09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.20, 18.20, 19.40 Марафон «Не-зламна країна» 20.00 Дайджест 20.35 Невигадані історії 21.45 ТРО Медіа 22.45 Новини ВВС 23.45 Історія для дорослих 00.50, 01.40, 05.15 Д/ф	НОВИЙ НАНАЛ 03.00 Знають навіть діти 03.45 Екси 05.25 Т/с «Мерлін» 09.00 Т/с «Зв'язок» 10.55 Хто зверху? 12.50, 14.25 Х/ф «Серце дракона» 16.05 Х/ф «Друг» 18.00 Т/с «Будиночок на щастя» 20.00 Х/ф «Скарб Амазонки» 21.55 Х/ф «Робот Чаппі» 00.00 Звернення Президента 00.10, 02.00 Х/ф «Пункт при-значення» 01.55 Служба розшуку дітей	MEGA 06.00 Шість соток 07.50 Удачний проект 08.50 Містична Україна 09.40 Прихована реальність 10.30, 16.05 Таємниці світу 11.40 Секрети великих цивілізацій 12.35 Квока: крихітка на мільйон 14.30 Містичні історії 17.25 Скелтик 17.50 Королі Франції 19.50 За крок до істини 21.50 Гра на виживання 23.40 Слідами великих письменників 01.20 Правда життя 02.50 Останній день диктатора	СОЛНЦЕ 06.00, 01.00 3x4 17.05 Т/с «Мислити як вбивця» 19.25 Т/с «Менталіст» 23.25 Т/с «Справа Дойлів»	XSSPORT 06.00 Спортивна риболовля. Кубок України з лову хвижака з човна. Дністер Військово-технологічний спорт. Кубок України 08.00, 23.40 Бодібілдинг. Відкритий Кубок України WABBA 2025 г. 09.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин 10.40, 12.40 Бокс 11.40 Змішані єдиноборства 17.55 Х/ф «Біжи, товстун, біжи» 19.55 Бокс. Турнір пам'яті Героя України Олександра Чебрія 22.00 Х/ф «Гравці» 00.35 Гандбол. Суперкубок України. Жінки. Галичанка - Карпати 01.55 Ліга професійного самбо. Благодійний турнір на честь героїв ССО 03.00 Інформаційний марафон	ZOOM 06.00 «Страх у твоєму домі» 07.40 Випадковий свідок. Катастрофи 08.50, 01.10 «Судові справи» 11.20, 05.00 «Речовий доказ» 12.30, 19.40 «Речдо» 16.20 «Легенди карного розшуку» 18.00 Т/с «Морський патруль» 22.45 «Реальне ФБР» 00.05, 04.00 «Таємниці світу» 02.05 «Ліки для системи» 02.55 «Правда життя»	DISCOVERY CHANNEL 06.00, 04.00 Махінатори: Ford Sierra Cosworth 07.00 Автосвіт Майка Брюера: Воскресіння гоночних легенд 08.00 Як це влаштовано? Греммі, велосипедні фари, наземні басейни, складні сонячні батареї 08.30, 18.00 Як це зроблено? 09.00, 09.30 Забуте та по-ховане 10.00 Реставратори: Ікона дизайну 11.00 Мисливці за старовиною: класичні авто 12.00 Махінатори: З Жука до баггі 1 год. 12.30 Махінатори: З Жука до баггі 13.00 Лісопавал на болотах: Розбіжні дороги 14.00 Лісопавал на болотах: Спритність рук 15.00 Лісував на болотах: Біля останньої межі 16.00 Голі та налякані: На межі божевілля 17.00 Махінатори: машина мрії 18.30 Як це влаштовано? Складний посуд для при-готування/Мило/Сталеві барабани/Комбінезони для пожежних 19.00 Махінатори 20.00 Голі та налякані: 21.00, 02.00 Голі та налякані: Найкращий з найкращих: У пастиці в Австралії 23.00 Аляска: останній рубіж 00.00, 05.00 Реставратори 01.00 Бунтівний гараж: Ford '56 для Сью
26'08 • ВТ		08.00 Моя суперродина	05.00 «Історії війни. Танок скорботи»	13.30 Online-садок НУМО (UNICEF)	14.20 Т/с «Величне століття. Роксолана»	18.55, 04.15 Світова війна	22.00, 01.00 Втрачені кораблі		
1+1 УКРАЇНА 06.30 Сніданок з 1+1 10.30, 05.00 Одруження наосліп 12.15 Комедія «Великі вуйки» 14.20, 15.15 Х/ф «Допоможи мені, тодд» 16.10, 17.00, 22.00, 22.45 Т/с «Лікарня новий Амстердам» 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 2» 23.30 Х/ф «Слідство веде Аврора Тігарден» 01.20 Світ навиворіт 03.05 Говорить вся країна		5 КАНАЛ 06.00, 14.45, 03.35, 04.30 Гра долі 07.05, 00.00 Д/ф «Сади Олівії» 08.00, 23.00 Час новин. Підсумки дня 08.30 Серед нас 09.00 Хвилина мовчання 09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин 09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.20, 18.20, 19.40 Марафон «Не-зламна країна» 20.00 Рандеву 21.45 Український свідок 22.15 Бутусов плюс 22.45 Новини ВВС 23.45 Історія для дорослих 00.50, 01.40, 05.15 Д/ф	НОВИЙ НАНАЛ 03.30 Знають навіть діти 04.15 Екси 06.00 Т/с «Мерлін» 08.40 Т/с «Зв'язок» 10.25 Хто зверху? 12.20 Х/ф «Жорнильне серце» 14.25, 16.15 Х/ф «Серце дракона» 18.00 Т/с «Будиночок на щастя» 20.00 Хто знає? 21.00 Х/ф «Ціпюнька» 23.00, 00.10 Х/ф «Тварина» 00.40 Х/ф «Пункт призначен-ня 4» 02.05 Розкажи історію	MEGA 06.00 Шість соток 07.50 Удачний проект 08.50 Містична Україна 09.40 Брама часу 10.30, 16.05 Таємниці світу 11.40 Секрети великих цивілізацій 12.35 Гра на виживання 14.30 Містичні історії 17.25 Скелтик 17.50 Королі Франції 19.50 За крок до істини 21.50 Пекельна десятка 23.40 Квока: крихітка на мільйон 01.20 Правда життя 02.50 Останній день диктатора	СОЛНЦЕ 06.00, 01.00 3x4 17.05 Т/с «Мислити як вбивця» 19.25 Т/с «Менталіст» 23.25 Т/с «Справа Дойлів»	XSSPORT 06.00 Спортивна риболовля. Кубок України з лову хвижака з човна. Дністер 06.50 Бокс. Кенширо Терадзі - Карлос Канісалес 07.50 Гандбол. Суперкубок України. Жінки. Галичанка - Карпати 09.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин 10.40, 12.40 Бокс 11.40 Змішані єдиноборства 17.55 Х/ф «Гравці» 19.35 Змішані єдиноборства. WGFС. Пам'яті полеглих героїв. Київ 21.30 THE FOOTBALL REVIEW. Прем'єра 22.00 Х/ф «Шостий гравець» 00.05 Гандбол. Суперкубок України. Чоловіки. Мотор - Одеса 01.25 Ліга професійного самбо. Мухачево 02.35 THE FOOTBALL REVIEW 03.00 Інформаційний марафон	ZOOM 06.00 «Страх у твоєму домі» 07.40 Випадковий свідок. Катастрофи 08.50, 01.10 «Судові справи» 11.20, 05.00 «Речовий доказ» 12.30, 19.40 «Речдо» 16.20 «Легенди карного розшуку» 18.00 Т/с «Морський патруль» 22.45 «Реальне ФБР» 00.10, 04.00 «Таємниці світу» 02.05 «Театр бойових дій. При-хисток» 02.45 «Правда життя»	DISCOVERY CHANNEL 06.00, 04.00 Махінатори: Універсал WW T 07.00 Автосвіт Майка Брюера: Скарби Високої Сьерри 08.00 Як це влаштовано? Світлодіодні лампи, яблучний сидр, емоності для реагентів та кам'яні підлоги 08.30, 18.00 Як це зроблено? 09.00, 09.30 Забуте та по-ховане 10.00 Реставратори: Петро автодром 11.00 Мисливці за старовиною: класичні авто 12.00 Махінатори: Mazda MX5 - 1 год. 12.30 Махінатори: Mazda MX5 - 13.00, 14.00 Європейські далекобійники 15.00, 15.30 Прикордонна служба: Іспанія 16.00 Голі та налякані: Переполох у джунглях 17.00 Махінатори: машина мрії 18.30 Як це влаштовано? Олівці/Дерев'яні каное/Газонокосарки/Золоті ланцюжки 19.00 Махінатори: Роллс-ройс «Срібна тінь» 20.00, 02.00 Золота лихоманка: бурхлива вода: Зима нікого не чекає 21.00, 03.00 Золота лихоманка: Берінгове море: Ту-манне майбутнє - 1 год. 22.00 Швидкісна гонитва: АК на автотрасі 23.00 Аляска: останній рубіж 00.00, 05.00 Реставратори 01.00 Бунтівний гараж: Ford '56 для Сью	
1+1 УКРАЇНА 06.30 Сніданок з 1+1 10.30, 05.00 Одруження наосліп 12.15 Комедія «Великі вуйки» 14.20, 15.15 Х/ф «Допоможи мені, тодд» 16.10, 17.00, 22.00, 22.45 Т/с «Лікарня новий Амстердам» 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 2» 23.30 Х/ф «Слідство веде Аврора Тігарден» 01.20 Світ навиворіт 03.05 Говорить вся країна		5 КАНАЛ 06.00, 14.45, 03.35, 04.30 Гра долі 07.05, 00.00 Д/ф «Сади Олівії» 08.00, 23.00 Час новин. Підсумки дня 08.30 Серед нас 09.00 Хвилина мовчання 09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин 09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.20, 18.20, 19.40 Марафон «Не-зламна країна» 20.00 Рандеву 21.45 Український свідок 22.15 Бутусов плюс 22.45 Новини ВВС 23.45 Історія для дорослих 00.50, 01.40, 05.15 Д/ф	НОВИЙ НАНАЛ 03.30 Знають навіть діти 04.15 Екси 06.00 Т/с «Мерлін» 08.40 Т/с «Зв'язок» 10.25 Хто зверху? 12.20 Х/ф «Жорнильне серце» 14.25, 16.15 Х/ф «Серце дракона» 18.00 Т/с «Будиночок на щастя» 20.00 Хто знає? 21.00 Х/ф «Ціпюнька» 23.00, 00.10 Х/ф «Тварина» 00.40 Х/ф «Пункт призначен-ня 4» 02.05 Розкажи історію	MEGA 06.00 Шість соток 07.50 Удачний проект 08.50 Містична Україна 09.40 Брама часу 10.30, 16.05 Таємниці світу 11.40 Секрети великих цивілізацій 12.35 Гра на виживання 14.30 Містичні історії 17.25 Скелтик 17.50 Королі Франції 19.50 За крок до істини 21.50 Пекельна десятка 23.40 Квока: крихітка на мільйон 01.20 Правда життя 02.50 Останній день диктатора	СОЛНЦЕ 06.00, 01.00 3x4 17.05 Т/с «Мислити як вбивця» 19.25 Т/с «Менталіст» 23.25 Т/с «Справа Дойлів»	XSSPORT 06.00 Спортивна риболовля. Кубок України з лову хвижака з човна. Дністер 06.50 Бокс. Кенширо Терадзі - Карлос Канісалес 07.50 Гандбол. Суперкубок України. Жінки. Галичанка - Карпати 09.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин 10.40, 12.40 Бокс 11.40 Змішані єдиноборства 17.55 Х/ф «Гравці» 19.35 Змішані єдиноборства. WGFС. Пам'яті полеглих героїв. Київ 21.30 THE FOOTBALL REVIEW. Прем'єра 22.00 Х/ф «Шостий гравець» 00.05 Гандбол. Суперкубок України. Чоловіки. Мотор - Одеса 01.25 Ліга професійного самбо. Мухачево 02.35 THE FOOTBALL REVIEW 03.00 Інформаційний марафон	ZOOM 06.00 «Страх у твоєму домі» 07.40 Випадковий свідок. Катастрофи 08.50, 01.10 «Судові справи» 11.20, 05.00 «Речовий доказ» 12.30, 19.40 «Речдо» 16.20 «Легенди карного розшуку» 18.00 Т/с «Морський патруль» 22.45 «Реальне ФБР» 00.10, 04.00 «Таємниці світу» 02.05 «Театр бойових дій. При-хисток» 02.45 «Правда життя»	DISCOVERY CHANNEL 06.00, 04.00 Махінатори: Універсал WW T 07.00 Автосвіт Майка Брюера: Скарби Високої Сьерри 08.00 Як це влаштовано? Світлодіодні лампи, яблучний сидр, емоності для реагентів та кам'яні підлоги 08.30, 18.00 Як це зроблено? 09.00, 09.30 Забуте та по-ховане 10.00 Реставратори: Петро автодром 11.00 Мисливці за старовиною: класичні авто 12.00 Махінатори: Mazda MX5 - 1 год. 12.30 Махінатори: Mazda MX5 - 13.00, 14.00 Європейські далекобійники 15.00, 15.30 Прикордонна служба: Іспанія 16.00 Голі та налякані: Переполох у джунглях 17.00 Махінатори: машина мрії 18.30 Як це влаштовано? Олівці/Дерев'яні каное/Газонокосарки/Золоті ланцюжки 19.00 Махінатори: Роллс-ройс «Срібна тінь» 20.00, 02.00 Золота лихоманка: бурхлива вода: Зима нікого не чекає 21.00, 03.00 Золота лихоманка: Берінгове море: Ту-манне майбутнє - 1 год. 22.00 Швидкісна гонитва: АК на автотрасі 23.00 Аляска: останній рубіж 00.00, 05.00 Реставратори 01.00 Бунтівний гараж: Ford '56 для Сью	
1+1 УКРАЇНА 06.30 Сніданок з 1+1 10.30, 05.00 Одруження наосліп 12.15 Комедія «Великі вуйки» 14.20, 15.15 Х/ф «Допоможи мені, тодд» 16.10, 17.00, 22.00, 22.45 Т/с «Лікарня новий Амстердам» 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 2» 23.30 Х/ф «Слідство веде Аврора Тігарден» 01.20 Світ навиворіт 03.05 Говорить вся країна		5 КАНАЛ 06.00, 14.45, 03.35, 04.30 Гра долі 07.05, 00.00 Д/ф «Сади Олівії» 08.00, 23.00 Час новин. Підсумки дня 08.30 Серед нас 09.00 Хвилина мовчання 09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин 09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.20, 18.20, 19.40 Марафон «Не-зламна країна» 20.00 Рандеву 21.45 Український свідок 22.15 Бутусов плюс 22.45 Новини ВВС 23.45 Історія для дорослих 00.50, 01.40, 05.15 Д/ф	НОВИЙ НАНАЛ 03.30 Знають навіть діти 04.15 Екси 06.00 Т/с «Мерлін» 08.40 Т/с «Зв'язок» 10.25 Хто зверху? 12.20 Х/ф «Жорнильне серце» 14.25, 16.15 Х/ф «Серце дракона» 18.00 Т/с «Будиночок на щастя» 20.00 Хто знає? 21.00 Х/ф «Ціпюнька» 23.00, 00.10 Х/ф «Тварина» 00.40 Х/ф «Пункт призначен-ня 4» 02.05 Розкажи історію	MEGA 06.00 Шість соток 07.50 Удачний проект 08.50 Містична Україна 09.40 Брама часу 10.30, 16.05 Таємниці світу 11.40 Секрети великих цивілізацій 12.35 Гра на виживання 14.30 Містичні історії 17.25 Скелтик 17.50 Королі Франції 19.50 За крок до істини 21.50 Пекельна десятка 23.40 Квока: крихітка на мільйон 01.20 Правда життя 02.50 Останній день диктатора	СОЛНЦЕ 06.00, 01.00 3x4 17.05 Т/с «Мислити як вбивця» 19.25 Т/с «Менталіст» 23.25 Т/с «Справа Дойлів»	XSSPORT 06.00 Спортивна риболовля. Кубок України з лову хвижака з човна. Дністер 06.50 Бокс. Кенширо Терадзі - Карлос Канісалес 07.50 Гандбол. Суперкубок України. Жінки. Галичанка - Карпати 09.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин 10.40, 12.40 Бокс 11.40 Змішані єдиноборства 17.55 Х/ф «Гравці» 19.35 Змішані єдиноборства. WGFС. Пам'яті полеглих героїв. Київ 21.30 THE FOOTBALL REVIEW. Прем'єра 22.00 Х/ф «Шостий гравець» 00.05 Гандбол. Суперкубок України. Чоловіки. Мотор - Одеса 01.25 Ліга професійного самбо. Мухачево 02.35 THE FOOTBALL REVIEW 03.00 Інформаційний марафон	ZOOM 06.00 «Страх у твоєму домі» 07.40 Випадковий свідок. Катастрофи 08.50, 01.10 «Судові справи» 11.20, 05.00 «Речовий доказ» 12.30, 19.40 «Речдо» 16.20 «Легенди карного розшуку» 18.00 Т/с «Морський патруль» 22.45 «Реальне ФБР» 00.10, 04.00 «Таємниці світу» 02.05 «Театр бойових дій. При-хисток» 02.45 «Правда життя»	DISCOVERY CHANNEL 06.00, 04.00 Махінатори: Універсал WW T 07.00 Автосвіт Майка Брюера: Скарби Високої Сьерри 08.00 Як це влаштовано? Світлодіодні лампи, яблучний сидр, емоності для реагентів та кам'яні підлоги 08.30, 18.00 Як це зроблено? 09.00, 09.30 Забуте та по-ховане 10.00 Реставратори: Петро автодром 11.00 Мисливці за старовиною: класичні авто 12.00 Махінатори: Mazda MX5 - 1 год. 12.30 Махінатори: Mazda MX5 - 13.00, 14.00 Європейські далекобійники 15.00, 15.30 Прикордонна служба: Іспанія 16.00 Голі та налякані: Переполох у джунглях 17.00 Махінатори: машина мрії 18.30 Як це влаштовано? Олівці/Дерев'яні каное/Газонокосарки/Золоті ланцюжки 19.00 Махінатори: Роллс-ройс «Срібна тінь» 20.00, 02.00 Золота лихоманка: бурхлива вода: Зима нікого не чекає	

27'08 • ср

1+1 УКРАЇНА

06.30 Сніданок з 1+1
10.30, 04.50 Одруження наосліп
12.15 Комедія «Великі вуйки»
14.20, 15.15 Х/ф «Допоможи мені, тодд»
16.10, 17.00, 22.00, 22.45 Т/с «Лікарня новий Амстердам»
18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 2»
23.30 Х/ф «Слiдство веде Аврора Тiгарден»
01.20 Світ навиворіт
03.05 Говорить вся країна

СТБ

03.40, 09.45, 01.45 Т/с «Історія одного злочинця»
07.05 Т/с «Мислити як злочинець»
13.40 Т/с «Сліпа»
17.25 Т/с «Слід»
20.00 Т/с «К.О.Д.»
21.50 Т/с «Черговий лікар»
23.45 Т/с «Агенти справедливості»

ІСТV 2

03.00 Антизомбі
03.40 Т/с «Відрід 44»
05.15 Служба розшуку дітей
05.20, 07.55, 02.15 Громадянська оборона
07.00 Ранок у великому місті
08.50, 18.10 Т/с «Коп з мінуслого»
11.35 Т/с «У полі зору 3»
14.05 Х/ф «Чорна хвиля»
16.10 Х/ф «Люксембург, Люксембург»
22.45, 00.10 Х/ф «Хвіст крутить собакою»
00.00 Звернення Президента України
00.40 Т/с «Чак 2»

2+2

06.00, 04.25 Джедаї
07.25, 09.10 Т/с «Кістки»
11.45, 01.15 Загублений світ
15.25 Х/ф «У пастиці часу»
17.25 Х/ф «Ласкав просимо в капкан»
19.15 Х/ф «Місія неможлива»
22.00 Т/с «Чорний список-3»
23.40 Х/ф «Тривожний виклик»

ТЕТ

06.00, 03.15 Чотири весілля
07.00 Найкраща оселя

28'08 • чт

1+1 УКРАЇНА

06.30 Сніданок з 1+1
10.30 Анатомія дива
11.20, 05.00 Одруження наосліп
12.20 Комедія «Великі вуйки»
14.30, 15.20 Х/ф «Допоможи мені, тодд»
16.20, 17.15, 22.00, 22.55 Т/с «Лікарня новий Амстердам»
18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Х/ф «Жіночий лікар. Нове життя 2»
23.45 Х/ф «Слiдство веде Аврора Тiгарден»
01.30 Світ навиворіт
02.40 Говорить вся країна

СТБ

03.45, 09.50 Т/с «Історія одного злочину»
07.20 Т/с «Мислити як злочинець»
13.45 Т/с «Сліпа»
17.25 Т/с «Слід»
20.00 Т/с «К.О.Д.»
21.50 Т/с «Черговий лікар»
23.45 Т/с «Агенти справедливості»

ІСТV 2

03.00 Громадянська оборона
03.50, 00.30 Т/с «Відрід 44»
05.20, 07.55, 02.10 Антизомбі
07.00 Ранок у великому місті
09.05, 18.10 Т/с «Коп з мінуслого»
11.55, 13.35 Т/с «У полі зору»
14.25 Х/ф «Хвіст крутить собакою»
16.10 Х/ф «Я працюю на цвинтарі»
22.45, 00.10 Х/ф «Агентська гра»
00.00 Звернення Президента України

2+2

06.00 Джедаї
08.05, 10.45 Т/с «Кістки»
12.20, 02.40 Загублений світ
16.55 Х/ф «Індіана Джонс і останній хрестовий похід»
19.10 Х/ф «Кришталеві черепи»
21.00 Ліга Європи. Плейоф раунд відбору. Матч 2 з 2 «Динамо» (Київ) - «Маккабі» (Тель-Авів)

08.00 Моя суперродина
10.00 Т/с «Усі жінки - відьми»
13.10 Х/ф «Зоряні талари»
14.10 Х/ф «3 13 в 30»
16.00 Х/ф «Монте Карло»
18.00 Х/ф «Могутні рейнджери»
20.15 Х/ф «Фантастична четвірка 2. Вторгнення Срібного Серфера»
22.00 Т/с «Скажені Сусіди 2»
00.00 Т/с «Добра відьма 3»
01.30 Т/с «Нове життя Васи-лини Павлівни»
02.25 Т/с «Королі палат»

5 КАНАЛ

06.00, 14.45, 03.35, 04.30 Гра долі
07.05, 00.00 Д/ф «Сади Олівії»
08.00, 23.00 Час новин.
Підсумки дня
08.30 Серед нас
09.00 Хвилина мовчання
09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин
09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.20, 18.20, 19.40 Марафон «Незламна країна»
20.00 Д/ф «Захисники неба»
21.45 Рандеву
22.45 Новини ВВС
23.45 Історія для дорослих
00.50, 01.40, 05.15 Д/ф

Н1

03.00 Дай Лапу
04.40 Так не буває
07.10, 01.55 Інший світ
10.00, 10.50, 20.15, 21.00 Т/с «Мисливці за реліквіями»
11.40, 19.20, 22.00 Камон з Узол і Манько
13.05 Світ: огляд з Машею Себовою
14.00, 16.55 Орел і Решка. Дайджест
16.00 Пригоди з Яною Метолькіною
00.35 Хижі до їжі
НТН
05.45, 17.30 «Речдок»
09.05, 01.25 Випадковий свідок
10.25, 23.50 Т/с «ФБР»
12.00, 19.20 Т/с «Смерть у раю»
14.00, 21.20 Т/с «NCIS»
16.30 «Речдок. Велика справа»
02.35 «Речовий доказ»
03.35 Правда життя. Професійні байки
04.30 «Таємниці світу»
05.00 «Історії війни. Петриківка. Кольори перемоги»

22.55 Х/ф «Приватний детектив»
00.50 Х/ф «Помста землі»
04.55 Помста природи

ТЕТ

06.00 Чотири весілля
08.00 Моя суперродина
10.00 Т/с «Усі жінки - відьми»
13.15 Х/ф «Могутні рейнджери»
15.30 Х/ф «Супер 8»
17.30 Х/ф «Впиймай мене, якщо зможеш»
20.10 Х/ф «Фантастична четвірка»
22.00 Т/с «Скажені Сусіди 2»
00.00 Х/ф «Підземелля і дракони»
02.20 Панянка-селянка

5 КАНАЛ

06.00, 14.45, 03.35, 04.30 Гра долі
07.05, 00.00 Д/ф «Сади Олівії»
08.00, 23.00 Час новин.
Підсумки дня
08.30 Серед нас
09.00 Хвилина мовчання
09.01, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин
09.30, 10.15, 11.15, 12.35, 13.20, 14.15, 15.30, 16.15, 17.20, 18.20, 19.40 Марафон «Незламна країна»
20.00 Д/ф «Спокійно. Працює ППО»
20.30 Невигадані історії
21.45 Хто з Мірошниченко?
22.45 Новини ВВС
23.45 Історія для дорослих
00.50, 01.40, 05.15 Д/ф

Н1

03.00 Д/с «Борщ. Секретний інгредієнт»
07.00, 01.55 Інший світ
10.00, 10.50, 20.15, 21.00 Т/с «Мисливці за реліквіями»
11.40, 18.55, 22.00 Камон з Узол і Манько
12.45 Світ: огляд з Машею Себовою
13.40, 16.50 Орел і Решка. Дайджест
16.00 Пригоди з Яною Метолькіною
00.45 Хижі до їжі

НТН

05.45, 17.30 «Речдок»
09.05, 01.25 Випадковий свідок

НОВИЙ КАНАЛ

03.00 Знають навіть діти
03.15, 02.45 Розкази історію
04.00 Екси
05.30 Т/с «Мерлін»
08.55 Т/с «Зв'язок»
10.45 Хто зверху?
12.35, 14.10 М/ф «Angry Birds у кіно»
16.00 Х/ф «Скарб Амазонки»
17.55 Т/с «Будиночок на щастя»
20.00 Поле
20.55, 22.55, 00.10 Х/ф «Шалений патруль»
00.00 Звернення Президента
00.55 Х/ф «Пункт призначення 5»
02.35 Служба розшуку дітей

ЕСПРЕСО TV

00.00, 18.15 Великий ефір Василя Зими
01.45, 05.00, 13.10, 20.00, 21.15 Вердикт з Сергієм Руденком
03.30, 16.10, 17.10, 22.00 Коментар з Антоном Борковським
04.00 Світ:Огляд з Євгеном Магдою
04.40 Близько політики, близько світу
07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 12.00, 16.00, 17.00, 18.00 НОВИНИ
07.10, 08.10, 09.01, 10.10 Інформаційний марафон
09.00 Хвилина мовчання
11.10 Хроніки інформаційної війни
11.45 Актуальні сюжети
12.30 Розмовна студія
15.00 Євроінтеграція з Юрієм Фізером
21.00 ВВС Україна
23.00 Свобода Live

ПІКСЕЛЬ

06.00, 13.00, 22.30, 04.00 М/с «Баранчик Шон»
06.30, 02.40 ТiВi Абетка
07.00 Зірки-Малюки
07.30 Майстерні Бібі
08.30, 15.00, 18.30, 00.50 М/с «Хорообрі зайці»
09.05 Здорове харчування
09.20, 14.35, 23.30 Кумедні
10.00, 18.00, 21.30 М/с «Тобот»
10.30, 17.30, 22.00 М/с «Бей-блейд Х»
11.00, 17.00, 20.30 М/с «Су-пергерой Коді»
11.30, 15.30, 19.00 М/с «Робокар Полі»
12.00, 16.30, 20.00 М/с «Бджілка Мая»

10.25, 23.50 Т/с «ФБР»
12.00, 19.20 Т/с «Смерть у раю»
14.00, 21.20 Т/с «NCIS»
16.30 «Речдок. Велика справа»
02.35 «Речовий доказ»
04.05 «Таємниці світу»
05.00 «Історії війни. Нескорені»

НОВИЙ КАНАЛ

03.30 Знають навіть діти
04.05 Екси
05.35 Т/с «Мерлін»
08.05 Т/с «Зв'язок»
10.00, 20.00 Хто зверху?
11.55 Х/ф «Смак свободи»
14.10 Х/ф «Збори ОСББ»
16.00 Х/ф «Люблю тебе ненавидіти»
17.55 Т/с «Будиночок на щастя»
22.00 Х/ф «Райське шосе»
00.00 Звернення Президента
00.10 Х/ф «Банди Нью-Йорка»

ЕСПРЕСО TV

00.00, 18.15 Великий ефір Василя Зими
01.45, 05.00, 13.10, 20.00 Вердикт з Сергієм Руденком
03.30, 11.10, 16.10, 17.10 Коментар з Антоном Борковським
04.00 Європейці з Лесею Вакулюк
07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 12.00, 16.00, 17.00, 18.00 НОВИНИ
07.10, 08.10, 09.01, 10.10 Інформаційний марафон
09.00 Хвилина мовчання
12.30 Розмовна студія
15.00 Відбудова
17.45 Судовий контроль з Тетяною Шустровою
21.00 ВВС Україна
21.15 Говорить Великий Львів
23.00 Свобода Live

ПІКСЕЛЬ

06.00, 13.00, 22.30, 04.00 М/с «Баранчик Шон»
06.30, 02.40 ТiВi Абетка
07.00 Зірки-Малюки
07.30 Майстерні Бібі
08.30, 15.00, 18.30, 00.50 М/с «Хорообрі зайці»
09.05 Здорове харчування
09.20, 14.35, 23.30 Кумедні
10.00, 18.00, 21.30 М/с «Тобот»
10.30, 17.30, 22.00 М/с «Бей-блейд Х»
11.00, 17.00, 20.30 М/с «Су-пергерой Коді»
11.30, 15.30, 19.00 М/с «Робокар Полі»

12.30, 16.00, 19.30 М/с «Віспер»
13.30 Online-садок НУМО (UNICEF)
14.00, 01.20, 03.30 М/с «Майстерня Бібі»
14.30 М/с «Іскорки суперсил»
21.00 М/с «Космічний старт»
00.00, 05.00 Хі та Ха
01.50 М/с «Гав Гав Гав»
02.20 Зірки Малюки
03.00 Веселі саморобки

МЕГА

06.00 Шість соток
07.50 Удачний проект
08.50 Містична Україна
09.40 Прихована реальність
10.30, 16.05 Таємниці світу
11.40 Секрети великих цивілізацій
12.35 Найнебезпечніші тварини
14.30 Містичні історії
17.25 Скептик
17.50 Королі Франції
19.50 За крок до істини
21.50 Гра на виживання
23.40 Слідами великих письменників
01.20 Правда життя
02.50 Останній день диктатора

ENTER-ФІЛЬМ

06.00 Спеціальні репортажі Валерії Мікульської
06.30, 01.30 Квадратний метр
08.00, 01.00 Зіркові долі
08.30, 13.55, 02.30 «Таємниці світу»
09.00 Корисні поради
10.00 Удачний проект
11.00 Шість соток
12.50 Правда життя
14.25 Садові поради
15.00, 23.00 Т/с «Мафіоза»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»
03.00 Єдині новини

FILM.UA DRAMA

06.00, 06.45, 07.35, 08.25, 16.55, 17.45, 18.35 Т/с «Відважні»
09.10, 10.00, 10.50, 19.30, 20.20, 21.10 Т/с «Гре-чанка»
11.40, 12.30, 13.15, 14.05, 22.00, 22.50, 23.45 Т/с «Два життя»
14.25, 15.15, 16.05, 03.50, 04.35, 05.15 «Страх у твоєму домі»
00.35, 01.25, 02.15, 03.00 Т/с «Клянуся хотати тебе вічно»

БІГУДІ ТБ

06.00, 07.30, 04.30 Сімейні мелодрами
06.30 Телемагазин
12.00, 16.30, 20.00 М/с «Бджілка Мая»
12.30, 16.00, 19.30 М/с «Віспер»
13.30 Online-садок НУМО (UNICEF)
14.00, 01.20, 03.30 М/с «Майстерня Бібі»
14.30 М/с «Іскорки суперсил»
21.00 М/с «Космічний старт»
00.00, 05.00 Хі та Ха
01.50 М/с «Гав Гав Гав»
02.20 Зірки Малюки
03.00 Веселі саморобки

МЕГА

06.00 Шість соток
07.50 Удачний проект
08.50 Містична Україна
09.40 Брама часу
10.30, 16.15 Таємниці світу
11.40, 19.50 За крок до істини
12.35 Гра на виживання
14.30 Містичні історії
17.25 Скептик
17.50 Королі Франції
21.50 Пекельна десятка
23.40 Слідами великих письменників
01.20 Правда життя
02.50 Останній день диктатора

ENTER-ФІЛЬМ

06.00 Спеціальні репортажі Валерії Мікульської
06.30, 01.30 Квадратний метр
08.00, 01.00 Зіркові долі
08.30, 13.55, 02.30 «Таємниці світу»
09.00 Корисні поради
10.00 Удачний проект
11.00 Шість соток
12.50 Правда життя
14.25 Садові поради
15.00, 23.00 Т/с «Мафіоза»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»
03.00 Єдині новини

FILM.UA DRAMA

06.00, 06.45, 07.35, 08.25, 17.00, 17.50, 18.40 Т/с «Відважні»
09.10, 10.00, 10.50, 19.30, 20.25, 21.15 Т/с «Гре-чанка»
11.40, 12.30, 13.20, 14.10, 22.05, 22.55, 23.45 Т/с «Два життя»
14.30, 15.15, 02.30, 04.50, 04.30, 05.10, 16.10 «Страх у твоєму домі»
00.35, 01.25, 02.10, 03.00 Т/с «Одружити не можна помилювати»

БІГУДІ ТБ

06.00, 07.30, 04.30 Сімейні мелодрами

10.10 Т/с «Любов не розуміє слів»
12.15, 16.00, 22.40 Говорить Україна
14.20 Т/с «Величне століття. Роксолана»
18.00 Т/с «Заборонене кохання»
20.00 Т/с «Сім'я»
00.30 Т/с «Щоденники темного»
02.10 Т/с «Хостел»

СОЛНЦЕ

06.00, 01.00 3x4
17.05 Т/с «Мислити як вбивця»
19.25 Т/с «Менталіст»
23.25 Т/с «Справа Дойлів»

ПЛЮСПЛЮС

05.50, 02.45 Казка з татом
06.00, 04.40 Корисні підказки
06.40 М/с «Світ чекає на відкриття»
06.50, 16.40, 22.15 М/с «Оггі і Кукарачі»
07.15, 21.25 М/с «Губка Боб»
08.10, 17.30 М/с «Елвін і бурундуки»
09.20 М/с «Маленьке містечко»
10.10 М/с «Історія жителів Сильванії»
10.20, 19.15 М/с «Супер Крила»
11.00 М/с «Вулиця Сезам»
11.30, 19.40 М/с «Свинка Пеппа»
12.35 М/с «Край бейбіс меджік тірс»
13.15 М/с «Бєбі Борн»
13.20 М/с «ЛОЛ»
13.25 М/с «Рейнбоу Хай»
13.30 М/с «СуперСінгс Неон-ва сила»
13.35 М/с «Дикі Скрічери»
13.55 М/с «Гігантозавр»
14.25 М/с «Бейблейд Х»
14.50, 17.50 М/с «Дрімзз»
15.20 М/с «Монстр-Хай»
15.45, 18.20 М/с «Сантьяго та його моря»
16.10, 18.45 М/с «Щенячий патруль»
17.05 М/с «Губка боб»
20.00 М/с «Еббі Хетчер»
20.30 М/с «Леді Баг і Супер Кіт»
21.00 М/с «Тара Данкан»
00.00 Знімала мама
02.25 Світ чекає на відкриття

БОЛТ

06.00, 06.50, 07.35, 08.25, 23.50, 00.40, 01.25, 02.15 Т/с «Відважні»
09.10, 10.05, 10.55, 11.45, 20.25, 21.15, 22.05, 23.00 Т/с «Контакт»
06.30 Телемагазин
10.10 Т/с «Любов не розуміє слів»
12.15, 16.00, 22.40 Говорить Україна
14.20 Т/с «Величне століття. Роксолана»
18.00 Т/с «Заборонене кохання»
20.00 Т/с «Сім'я»
00.30 Т/с «Щоденники темного»
02.10 Т/с «Хостел»

СОЛНЦЕ

06.00, 01.00 3x4
17.05 Т/с «Мислити як вбивця»
19.25 Т/с «Менталіст»
23.25 Т/с «Справа Дойлів»

ПЛЮСПЛЮС

05.50, 02.45 Казка з татом
06.00, 04.40 Корисні підказки
06.40 М/с «Світ чекає на відкриття»
06.50, 16.40, 22.15 М/с «Оггі і Кукарачі»
07.15, 21.25 М/с «Губка Боб»
08.10, 17.30 М/с «Елвін і бурундуки»
09.20 М/с «Маленьке містечко»
10.10 М/с «Історія жителів Сильванії»
10.20, 19.15 М/с «Супер Крила»
11.00 М/с «Вулиця Сезам»
11.30, 19.40 М/с «Свинка Пеппа»
12.35 М/с «Край бейбіс меджік тірс»
13.15 М/с «Бєбі Борн»
13.20 М/с «ЛОЛ»
13.25 М/с «Рейнбоу Хай»
13.30 М/с «СуперСінгс Неон-ва сила»
13.35 М/с «Дикі Скрічери»
13.55 М/с «Гігантозавр»
14.25 М/с «Бейблейд Х»
14.50, 17.50 М/с «Дрімзз»
15.20 М/с «Монстр-Хай»
15.45, 18.20 М/с «Сантьяго та його моря»
16.10, 18.45 М/с «Щенячий патруль»
17.05 М/с «Губка боб»
20.00 М/с «Еббі Хетчер»
20.30 М/с «Леді Баг і Супер Кіт»
21.00 М/с «Тара Данкан»
00.00 М/с «Зак Шан»
02.25 Світ чекає на відкриття

БОЛТ

06.00, 06.50, 07.40, 08.25, 23.55, 00.45, 01.40, 02.25 Т/с «Відважні»

12.40, 13.20, 14.10, 15.00 Т/с «Ніконов та КО»
15.50, 16.35, 17.20, 18.10, 03.00, 03.45, 04.30, 05.15 Т/с «Пошта»
19.00, 19.45 Т/с «Гаряча точка»

XSPORT

06.00 Спортивна риболовля. Чемпіонат України з лову хижаків з човна
07.25, 23.40 THE FOOTBALL REVIEW
07.50 Гандбол. Суперкубок України. Чоловіки. Мотор - Одеса
09.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин
10.40, 12.40 Бокс
11.40 Змішані єдиноборства
17.55 Х/ф «Шостий гравець»
20.00, 02.10 Бодібілдинг. Відкритий Кубок України WABBA 2025 г.
20.50 Військово-технологічний спорт. Кубок України Цєбрія

22.00 Х/ф «Мортал Комбат»
00.10 Бокс. Турнір пам'яті Героя України Олександра Цєбрія
03.00 Інформаційний марафон

VIASAT EXPLORER

06.05, 23.50 Реальні далекобійники
07.00 Австралійські ловці бугаїв
07.30, 10.20, 11.20, 14.10, 15.05, 16.05, 20.05, 21.00, 00.50, 01.45 Австралійські золотощукачі
08.25, 09.25, 18.05 Австралійські мисливці на лобстерів
12.15 Австралійські далекобійники
13.10 Пошукова команда в Австралії
17.00, 03

29'08 • ПТ

1+1 УКРАЇНА

06.30 Сніданок з 1+1
10.30 Х/ф «Поклик кохання»
14.20 Х/ф «Жіночий лікар.
Нове життя»
20.00 Х/ф «Король Артур»
22.30 Х/ф «Війна гарта»
00.00 Світ навиворіт

СТБ

03.35 Т/с «Агенти
справедливості»
12.25 Т/с «Ворожка»
17.30, 01.35 Т/с «Слід»
20.00 Т/с «К.О.Д.»
21.50 Т/с «Черговий лікар»
23.45 Слідство ведуть екстра-
сенси

ІSTV 2

03.00 Антизомбі
03.35 Т/с «Відділ 44»
05.05 Служба розшуку дітей
05.10 Громадянська оборона
07.00 Ранок у великому місті
07.55 Д/ф Ти чуєш мене,
друже?

09.10 Т/с «Кол з минулого»
11.55 Т/с «У полі зору 4»
13.40 Х/ф «Патріот»
16.45 Х/ф «Король Артур»
19.00 Х/ф «Троя»
22.00 Х/ф «Кіборги»
00.00 Звернення Президента
України
00.10 Х/ф «Червона планета»
02.10 Т/с «Два з половиною
чоловіки»

2+2

06.00 Помста природи
07.20 Т/с «Перевізник»
11.55, 03.20 Загублений світ
14.45 Х/ф «Серце дракона»
16.40 Х/ф «Індіана Джонс і
королівство Криштале-
вого черепа»

19.00 Х/ф «Місія неможлива»
22.00 Х/ф «Оверлорд»
00.00 Т/с «Бісова пательня»
04.50 Джедаї

ТЕТ

06.00 Панянка-селянка
09.40 М/ф «Навколо світу за
80 днів»
11.10 М/ф «Аліса в країні
чудес»
12.30 М/ф «Балерина»

14.30 М/ф «Відажна»
16.15, 19.00 Х/ф «День
незалежності»
21.15 Х/ф «Війна світів»
23.15 Х/ф «Супер 8»
01.15 Розсміши коміка
01.55 Найкраща оселя
02.45 Богиня шопінгу. Битва
блондинок
04.25 Чотири весілля
05.10 Близьче до зірок

5 КАНАЛ

06.10, 14.45, 03.35, 04.30
Гра долі
07.00 Натхнення
07.05, 00.00 Д/ф «Сади Олівії»
08.00, 23.00 Час новин.
Підсумки дня
08.30 Серед нас
09.00 Хвилина мовчання
09.01, 10.00, 11.00, 12.00,
13.00, 14.00, 15.00,
16.00, 17.00, 18.00,
19.00, 21.00 Час новин
09.30, 10.15, 11.15, 12.35,
13.20, 14.15, 15.30,
16.15, 17.30, 18.20,
19.40 Марафон «Не-
зламна країна»

20.00 Рандеву
21.45 Хто з Мірошниченко?
22.45 Новини ВВС
23.45 Історія для дорослих
00.50, 01.40, 05.15 Д/ф

Н1

03.00, 07.50, 00.55 Інший світ
04.45 Так не буває
10.00, 10.50, 20.15, 21.00
Т/с «Мисливці за
реліквіями»
11.40, 18.35, 22.00 Камон з
Узол і Манько
12.40 Світ_огляд з Машею
Себоваю
13.25 Орел і Решка. Дайджест
00.00 Хижі до іжі

НТН

05.45, 17.30 «Речдок»
09.05, 01.25 Випадковий свідок
10.25, 23.50 Т/с «ФБР»
12.00, 19.20 Т/с «Смерть у
раю»
14.00, 21.20 Т/с «NCIS»
16.30 «Речдок. Велика справа»
02.55 «Речовий доказ»
04.00 Правда життя. Професійні
байки
04.55 «Таємниці світу»

НОВИЙ КАНАЛ

03.05 Знають навіть діти
03.35 Le Маршрутка

04.35 Кохання на виживання
06.05 М/ф «Викрадена прин-
цеса»
07.50 Х/ф «Службовий
обов'язок»
09.40 Х/ф «Робот Чаппі»
11.50, 14.45 Х/ф «Гаррі
Поттер»
17.40 Х/ф «Абсолютна влада»
20.00 Х/ф «Королівство»
22.00 Х/ф «Всевидаче око»
23.55, 00.10 Х/ф «Крикуни»
00.00 Звернення Президента
02.05 Служба розшуку дітей
02.10 Благодійний тур
«Нескорени»

ЕСПРЕСО TV

00.00, 18.15 Великий ефір
Василя Зими
01.45, 05.00, 13.10, 20.00,
21.15 Вердикт з Сергієм
Руденком
02.45 СвітОгляд з Євгеном
Магдою
03.30, 11.10 Коментар з Анто-
ном Борковським
04.00 Євроінтеграція з Юрієм
Фізером
04.45, 14.45 Судовий контроль
з Тетяною Шустровою
06.00, 16.10 Європейці з
Лесею Вакулюк
07.00, 08.00, 10.00, 11.00,
12.00, 16.00, 18.00
НОВИНИ
07.10, 08.10, 09.01, 10.10
Інформаційний марафон
09.00 Хвилина мовчання
12.30 Розмовна студія
14.10 Донбас Реаліі
15.00, 22.00 Центр Європи
17.00 Студія Захід з Антоном
Борковським
21.00 BBC News Україна
23.00 Свобода Live

ПІКСЕЛЬ

06.00, 13.00, 22.30, 04.00
М/с «Баранчик Шон»
06.30, 02.40 ТіВі Абетка
07.00 Зірки-Малюки
07.30 Майстерні Бібі
08.30, 15.00, 18.30, 00.50
М/с «Хорообрі зайці»
09.05 Здорове харчування
09.20, 14.35, 23.30 Кумедні
10.00, 18.00, 21.30 М/с
«Тобот»
10.30, 17.30, 22.00 М/с «Бей-
блейд Х»
11.00, 17.00, 20.30 М/с «Су-
пергерой Коді»

11.30, 15.30, 19.00 М/с «Ро-
боккар Полі»
12.00, 16.30, 20.00 М/с
«Бджілка Мая»
12.30, 16.00, 19.30 М/с
«Віспер»
13.30 Online-садок НУМО
(UNICEF)
14.00, 01.20, 03.30 М/с «Май-
стерня Бібі»
14.30 М/с «Іскорки суперсил»
21.00 М/с «Космічний старт»
00.00, 05.00 Хі та Ха
01.50 М/с «Гав Гав Гав»
02.20 Зірки Малюки
03.00 Веселі саморобки

МЕГА

06.00 Шість соток
07.50 Удачний проект
08.50 Містична Україна
09.40 Прихована реальність
10.30, 16.05 Таємниці світу
11.40, 19.50 За крок до істини
12.35 Небезпечна Аляска
14.30 Містичні історії
17.25 Люзії сучасності
17.50 Королі Франції
21.50 Гра на виживання
23.40 Великі художники
01.20 Правда життя
02.50 Україна вражає

ENTER-ФІЛЬМ

06.00 Спеціальні репортажі
Валерії Мікульської
06.30, 01.30 Квадратний метр
08.00, 01.00 Зіркові долі
08.30, 13.55, 02.30 «Таємниці
світу»

09.00 Корисні поради
10.00 Удачний проект
11.00 Шість соток
12.50 Правда життя
14.25 Садові поради
15.00, 23.00 Т/с «Мафіоза»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»
03.00 Єдині новини

FILM.UA DRAMA

06.00, 06.45, 07.35, 08.25,
16.55, 17.50, 18.40 Т/с
«Відажні»
09.10, 10.00, 10.55, 19.35,
20.25, 21.15 Т/с «Гре-
чанка»
11.45, 12.00, 12.50, 13.35,
22.05, 23.00, 23.50 Т/с
«Два життя»
14.25, 15.15, 16.05, 03.45,
04.25, 05.10 «Страх у
твоєму домі»
00.40, 01.30, 02.15, 03.00 Т/с
«Крила метелика»

БІГУДІ ТБ

06.00, 07.30, 04.30 Сімейні
мелодрами
06.30 Телемагазин
10.10, 16.00, 22.40 Говорить
Україна
14.20 Т/с «Величне століття.
Роксолана»
18.00 Т/с «Заборонене
кохання»
20.00 Т/с «Сім'я»
00.30 Т/с «Щоденники тем-
ного»
02.10 Т/с «Хостел»

СОЛНЦЕ

06.00, 01.00 3x4
17.05 Т/с «Мислити як
бівця»
19.25 Т/с «Менталіст»
23.25 Т/с «Справа Дойлів»

ПЛЮСПЛЮС

05.50, 02.45 Казка з татом
06.00, 04.40 Корисні підказки
06.40 М/с «Світ чекає на
відкриття»
06.50, 11.30, 19.40, 21.25
М/с «Свинка Пеппа»
08.10, 16.40 М/с «Елвін і
бурундуки»
09.20 М/с «Маленьке
містечко»

10.10 М/с «Історія жителів
Сильванії»

10.20, 19.15 М/с «Супер
Крила»
11.00 М/с «Вулиця Сезам»
12.35 М/с «Край бейбіс
меджік тірс»
13.15 М/с «Бєбі Борн»
13.20 М/с «ЛОЛ»
13.25 М/с «Рейнбоу Хай»
13.30 М/с «СуперСінгс Неоно-
ва сила»

13.35 М/с «Дикі Скрічери»
13.55 М/с «Гігантозавр»
14.25 М/с «Бейблейд Х»
14.50, 17.50 М/с «Дрімзз»
15.20 М/с «Монстр-Хай»
15.45, 18.20 М/с «Сантьяго та
його моря»
16.10, 18.45 М/с «Щенячий
патруль»

20.00 М/с «Бєбі Хетчер»
20.30 М/с «Леді Баг і Супер
Кіт»
21.00 М/с «Тара Данкан»
00.00 Знімала мама
02.25 Світ чекає на відкриття

БОЛТ

06.00, 06.50, 07.35, 08.25,
23.50, 00.40, 01.25,
02.15 Т/с «Відажні»

09.10, 10.05, 10.55, 11.50,
20.25, 21.15, 22.10,
23.00 Т/с «Контакт»
12.35, 13.25, 14.15, 15.00 Т/с
«Ніконов та КО»
15.55, 16.40, 17.25, 18.15,
03.00, 03.45, 04.30,
05.15 Т/с «Пошта»
19.00, 19.45 Т/с «Гаряча
точка»

XSPORT

06.00, 23.40 Технологічний
спорт. Чемпіонат України
2025 г.
08.40 TOTAL COMBAT
09.10, 10.55, 11.55, 12.55
Телемагазин
10.40, 12.40 Бокс
11.40 Змішані єдиноборства
17.55 Х/ф «Катастрофа»
19.35 Технологічний спорт.
Чемпіонат України 2025 г.
Прем'єра
21.30 THE FOOTBALL REVIEW.
Прем'єра
22.00 Х/ф «Святі і солдати»
01.40 Ліга професійного самбо
03.00 Інформаційний марафон

VIASAT EXPLORER

06.00, 04.25, 05.15 Реальні
далекобійники
07.00 Австралійські ловці бугаїв
07.30, 10.20, 11.20, 14.10,
15.05, 16.05, 20.05,
21.00, 22.00, 00.50,
01.50 Австралійські
золотошукачі
08.25, 09.25, 18.05
Австралійські мисливці
на лобстерів
12.15 Австралійські
далекобійники
13.10 Пошукова команда в
Австралії
17.00 Мисливці за підземними
скарбами
22.55 Останні капітани
23.55 Реальні далеkobійники
02.45 Австралійські
далекобійники
03.35 Мисливці за підземними
скр.овищами

VIASAT HISTORY

07.25 Заборонена історія
08.20, 14.45, 21.05, 02.05
Військові заводи
09.15, 15.40 Втрачені сувої
Везувію
10.25, 11.30, 16.50, 17.55 Як
жили римські солдати
12.35, 01.00 Друга світова
війна

13.40, 20.00, 03.00

Найважливіші події
Другої світової війни у
кольорі
19.00, 03.50 Світова війна
22.00 Нормандія
23.05, 04.40 Монголія
Чингісхана
00.00, 05.25 Королеви, які
змінили світ

ZOOM

06.00 «Страх у твоєму домі»
07.40 Випадковий свідок.
Катастрофи
08.50, 01.15 «Судові справи»
11.20, 05.00 «Речовий доказ»
12.30, 19.40 «Речдок»
16.20 «Легенди карного
розшуку»
18.00 Т/с «Морський патруль»
22.45 «Реальне ФБР»
00.05, 04.10 «Таємниці світу»
02.10 «Історії війни. Гвардія
наступу»
02.50 «Правда життя»

NATIONAL GEOGRAPHIC

06.00, 06.20 Наукові дурниці 7:
06.45 Всередині неймовірної
механіки: Авіаносець
07.35 Найбільший у світі ре-
монт: Реанімація літаків
08.25 Найбільший у світі
ремонт: Гігантський
телескоп
09.10, 00.00 Залізниця Скеля-
стих гір: Лавина
10.00, 01.00 Залізниця
Скелястих гір: Міст над
Хелл-Крік
11.00 Непокірний острів: Нехай
почнетесь будівництво
12.00 Непокірний острів: Риб-
а-зомбі
13.00, 20.00 Крижана дорога:
Довга операція
14.00, 21.00 Крижана дорога:
Випробування на міцність
15.00 Реконструкція
авіакатастроф: Рейс 038
British Airways
16.00 Розслідування
авіакатастроф: Смер-
тельне зниження
17.00 Розслідування
авіакатастроф: Прикор-
донна тактика
18.00 Індія з висоти пташиного
польоту Містика в наші
дні
19.00 Індія з висоти пташиного
польоту: Чудеса природи

«ОДЕСЬКЕ
ЖИТТЯ» 14
25 — 31 серпня стор.

22.00, 04.30 Непокірний острів:
Спалити все
23.00, 05.20 Непокірний острів:
Ще один день у раю
02.00 Крижана дорога: Проти-
стояння сніговій бурі
02.50 Крижана дорога:
Потрійний ризик
03.40 Крижана дорога:
Наслідки зими

DISCOVERY CHANNEL

06.00, 04.00 Махіватори: Лотус
Ілан
07.00 Автосвіт Майка Брюера:
Електрична класика
08.00 Як це влаштовано?
Бетонні стіни, 3D-
принтери, телескопічні
крани та гасові лампи
08.30, 18.00 Як це зроблено?
09.00, 09.30 Забуте та по-
ховане
10.00 Металобрукху
11.00 Мисливці за старовиною:
класичні авто
12.00, 12.30 Махіватори:
Volkswagen тип 25 -
Геній автодизайну:
Автомобільний оазис
13.00 Природжені механіки:
Шестизначна тачка - 1
год.
15.00 Залізниця Аляски: Пе-
кельна нічка
16.00 Голі та налякані: Сад зла
17.00 Махіватори: машина мрії:
Фольксваген-Гольф -
машина мрії Джесс
18.30 Як це влаштовано?
Пожежні шоломи/
Морські компаси/
Намоткові труби
19.00 Махіватори
20.00, 02.00 Поліцейська каме-
ра: Мисливець та об'єкт
полювання
21.00, 03.00 Нічний арешт: Вас
записують
21.30, 03.30 Нічний арешт: Я
зробив це!
22.00 Королева мета: Майстер-
ний дилер
23.00 Аляска: останній рубіж
00.00, 05.00 Реставратори
01.00 Бунтівний гараж: Друге
життя форда «Еконо-
лайн» 1961 г.

30'08 • сб

1+1 УКРАЇНА

07.00, 00.15 Світ навиворіт
13.00 Світ навиворіт. Україна
14.00 Комедія «Шлях додому»
17.45, 23.00 Колесо фортуни
19.00, 21.00 Вечірній квартал

СТБ

03.35, 01.55 Т/с «Слід»
08.20 Т/с «К.О.Д.»
19.00 МастерШеф
23.35 Звана вечеря

ІSTV 2

03.00, 01.50 Т/с «Два з по-
ловиною чоловіки»
03.35 Т/с «Юришини»
06.30 На трьох
07.25 Дизель Шоу
10.20 Х/ф «Троя»
13.25, 20.10 Х/ф «Володар
перснів»
00.00 Звернення Президента
України
00.10 Х/ф «Оселя зла»

2+2

06.00, 04.20 Джедаї
07.15, 01.10 Загублений світ
11.55, 14.15, 17.00 Х/ф
«Місія неможлива»
20.00 Х/ф «Тілоохоронець
кілера»
22.05 Х/ф «Експансивна куля»
23.45 Х/ф «Атоміка»

ТЕТ

06.00 М/ф
06.30 Я люблю Україну
10.10 М/ф «Альфа та Омега»
11.45 М/ф «Балерина»
13.30, 17.15, 15.30 Х/ф
«Фантастична четвірка»
19.00, 20.45 Х/ф «Хітмен»
22.30 Концерт
01.30 Розсміши коміка
02.15 Найкраща оселя
03.05 Богиня шопінгу. Битва
блондинок
05.20 Близьче до зірок

5 КАНАЛ

06.00, 03.35, 04.30 Гра долі
07.05, 00.00 Д/ф «Сади Олівії»
08.00, 23.00 Час новин.
Підсумки дня
08.50 Натхнення
09.00 Хвилина мовчання
09.01, 10.00, 11.00, 12.00,
13.00, 15.00, 16.00,
18.00, 19.00, 21.00 Час
новин

09.20, 10.15, 18.20 Марафон
«Незламна країна»
11.15, 11.35, 12.30 Машина
часу
13.15, 14.05, 16.15, 17.10
Д/ф «Любомир. Бути
людиною»
15.30, 21.35 Невигадані історії
19.20 Легендарні воїни
20.00 Рандеву
22.00 Хто з Мірошниченко?
23.35 Серед нас
00.50, 01.40, 05.15 Д/ф

Н1

03.00 Крафтові мандри з
Євгеном Синельниковим
04.35 Інший світ
07.00 Навколо М
09.40, 10.30, 11.20, 12.10,
13.00 Т/с «Мисливці за
реліквіями»
14.00 Пригоди з Яною
Метьолкіною
15.00 Світ_огляд з Машею
Себоваю
17.40 Орел і Решка. Дайджест
18.15, 00.00 Орел і Решка.
Курортний сезон
21.00 Камон з Узол і Манько

НТН

06.00 «Речдок»
07.45, 17.30 «Речдок. Велика
справа»
09.55, 22.30 Т/с «Елемен-
тарно»
11.30 Т/с «Смерть у раю»
01.50 Випадковий свідок
02.25 «Речовий доказ»
04.00 Правда життя. Професійні
байки
04.55 «Таємниці світу»
03.40 Знають навіть діти
04.20 Екси
06.00 Азійський check-in
06.55 Однією правою
08.20 Однією правою
(прем'єра)
09.55 Хто знає?
11.00 Поле
12.00 М/ф «Тролі»
13.45, 16.10, 19.00, 21.40,
00.10 Х/ф «Гаррі
Поттер»
00.00 Звернення Президента
00.40 Х/ф «Уявний друг»
02.35 Розкажи історію
ЕСПРЕСО TV
00.00 Великий ефір Василя
Зими

01.45, 05.00, 07.00 Вердикт з
Сергієм Руденком
03.30, 06.00, 09.01 Коментар з
Антоном Борковським
04.00 СвітОгляд з Євгеном
Магдою
09.00 Хвилина мовчання
09.40, 15.40 Жінки на війні
10.00, 11.00, 12.00, 14.00,
15.00 НОВИНИ
10.05, 11.45, 12.05, 14.05,
15.10 Інформаційний
марафон
11.05 Хроніки інформаційної
війни
13.00, 22.00 Студія Захід з
Антоном Борковським
15.05 France 24
16.00 Центр Європи
17.00 Інформаційний марафон
з Миколою Вереснем
19.00, 23.00 Суботній політклуб
21.00 Реальний фронт
21.30 Донбас Реаліі

ПІКСЕЛЬ

06.00, 13.00, 22.30, 04.00
М/с «Баранчик Шон»
06.30, 02.40 ТіВі Абетка
07.00 Зірки-Малюки
07.30 Майстерні Бібі
08.30, 15.00, 18.30, 00.50
М/с «Хорообрі зайці»
09.05 Здорове харчування
09.20, 14.35, 23.30 Кумедні
10.00, 18.00, 21.30 М/с
«Тобот»
10.30, 17.30, 22.00 М/с «Бей-
блейд Х»
11.00, 17.00, 20.30 М/с «Су-
пергерой Коді»
11.30, 15.30, 19.00 М/с «Ро-
боккар Полі»
12.00, 16.30, 20.00 М/с
«Бджілка Мая»
12.30, 16.00, 19.30 М/с
«Віспер»
13.30 Online-садок НУМО
(UNICEF)
14.00, 01.20, 03.30 М/с
«Майстерня Бібі»
14.30 М/с «Іскорки суперсил»
21.00 М/с «Космічний старт»
00.00, 05.00 Хі та Ха
01.50 М/с «Гав Гав Гав»
02.20 Зірки Малюки
03.00 Веселі саморобки

МЕГА

05.50 Шість соток
08.00 Удачний проект
09.00, 01.25 Україна: забута
історія
09.50 Таємниці світу

11.50, 22.50 Містичні історії
14.15 Гра на виживання
16.00 Вжити на Алясці з Лесом

1+1 УКРАЇНА

07.00, 01.10 Світ навиворіт

15.00 Комедія «Сусідка»

17.00 Х/ф «Відпустка наосліп»

19.00 Комедія «Квиток до раю»

21.00 Комедія «Шпигунка»

23.15 Вечірній квартал

04.25 Одруження наосліп

05.55 Життя після шрамів

СТБ

03.00, 08.25, 02.00 Т/с «Слід»

05.50 Т/с «Друзі»

11.05 МастерШеф

15.35 Супермама

00.20 ДНК. Свої

ІСТV 2

03.00, 02.40 Т/с «Два з по-ливиною чоловіки»

03.40 Т/с «Юрчишини»

04.50 Т/с «Відділ 44»

06.20, 08.00 Громадянська оборона

07.10 Антисомбі

09.05 Т/с «Коп з минулого»

19.00, 20.55, 22.45, 00.10 Х/ф «Година пік»

00.00 Звернення Президента України

00.35 Д/ф Літо соулу

2+2

06.00, 04.30 Джедаї

06.30, 01.05 Загублений світ

11.20 Х/ф «Зевс і Роксана»

13.10 Х/ф «Розкрадачка гробниць»

15.30 4 тур УПЛ «Динамо» - «Полісся»

17.25 Х/ф «Близнюки»

19.25 Х/ф «Куленепробивний»

21.00 Х/ф «Погана компанія»

23.05 Х/ф «Оверлорд»

TET

06.00 М/ф

07.00 М/ф «Навколо світу за 80 днів»

08.00, 05.20 Близьче до зірок

10.00, 15.15, 13.30 Х/ф «Елвін і бурундуки»

11.45 Х/ф «Елвін та бурундуки»

17.00 Х/ф «Попелюшка»

19.00 Я люблю Україну

20.50 Х/ф «Лицар дня»

23.00 Х/ф «Впиймай мене, якщо зможеш»

5 КАНАЛ

06.00, 03.35, 04.30 Гра долі

07.05, 00.00 Д/ф «Сади Олівії»

08.00, 23.00 Час новин.

Підсумки дня

08.50 Натхнення

09.00 Хвилина мовчання

09.01, 11.30, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00 Час новин

09.20 Наживо: Божественна літургія ПЦУ

17.15 Хто з Мірошниченко?

12.00 Наживо: Божественна літургія УГКЦ

13.40, 14.10, 14.30, 21.35 Машина часу

15.20 Дайджест

16.00 Рандеву

17.15 Хто з Мірошниченко?

18.20 Марафон «Незламна країна»

19.30, 22.05 Д/ф «Окупація»

23.35 Серед нас

00.50, 01.40, 05.15 Д/ф

Н1

03.00 Д/с «Борщ. Секретний інгредієнт»

05.00 Інший світ

06.50 Навколо М

08.40 Пригоди з Яною Метьолкіною

09.30, 10.30, 11.15, 12.00, 13.00 Т/с «Мисливці за реліквіями»

14.00 Світ огляд за Машею Себовою

16.40 Орел і Решка. Дайджест

18.25, 00.00 Орел і Решка. Курортний сезон

21.00 Камон з Узол і Манько

НТН

06.00 «Речдок»

07.45, 17.30 «Речдок. Велика справа»

09.55, 22.45 Т/с «Елементарно»

11.30 Т/с «Смерть у раю»

НОВИЙ КАНАЛ

03.20 Знають навіть діти

03.55 Екси

05.25 Азійський check-in

07.55 Хто зверху?

09.50 М/ф «Тролі»

11.35 Х/ф «Песики»

13.35, 16.00, 19.00, 21.50 Х/ф «Гаррі Поттер»

00.00 Звернення Президента

00.10 Поле

01.05 Хто знає?

02.15 Розкажи історію

ESPRESSO TV

00.00, 04.15, 08.00, 09.01 Суботній політклуб

01.00 Подкаст ФМ Галичина

01.30 Євроінтеграція з Юрієм Фізером

02.30 Хроніки інформаційної війни з Ольгою Лень

03.00, 06.00 Студія Захід з Антоном Борковським

04.00, 13.45 Судовий контроль з Тетяною Шустровою

07.00 Донбас Реаліі

07.30, 13.05 Реальний фронт

09.00 Хвилина мовчання

09.40 Жінки на війні

10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 НОВИНИ

10.05, 11.05, 12.05, 14.05, 15.05 Інформаційний марафон

16.00, 23.00 Європейці з Лесею Вакулук

17.00 Інформаційний марафон з Миколою Вереснем

19.00 Тиждень з Андрієм Смолієм

21.00 Антологія/Люди та мости

22.00 Близько політики, близько світу

22.30 Крим Реаліі

FILM.UA DRAMA

06.00, 06.45, 07.35, 08.25, 16.50, 17.45, 18.35 Т/с «Відважні»

09.10, 10.00, 10.50, 19.30, 20.20, 21.10 Т/с «Гре-чанка»

11.40, 12.30, 13.25, 14.15, 15.10, 16.00, 22.00, 22.55, 23.45, 00.40, 01.30, 02.20 Т/с «І будуть люди»

03.05, 03.50, 04.30, 05.15 «Страх у твоєму домі»

БІГУДИ ТБ

06.00, 04.30 Сімейні мелодрами

06.30 Телемагазин

07.30, 23.50 Говорить Україна

12.45 Т/с «Заборонений плід»

18.00 Т/с «Величне століття. Роксолана»

01.40 Т/с «Щоденники темного»

03.00 Т/с «Хостел»

СОЛНЦЕ

06.00, 00.45 3x4

14.15 Т/с «Мислити як вбивця»

17.25 Т/с «Менталіст»

ПЛЮСПЛЮС

05.50, 02.45 Казка з татом

06.00, 04.40 Корисні підказки

06.40 М/с «Світ чекає на відкриття»

МЕГА

05.50 Шість соток

08.00 Удачний проект

09.00, 00.30 Королі Франції

09.50 Таємниці світу

11.50, 22.50 Містичні історії

14.15 Мегазаводи

16.15 За крок до істини

18.00 Вижити на Алясці з Лесом Страудом

01.25 Підроблена історія

02.10 Україна вражає

06.50, 22.15 М/с «Orri і Кукарачі»

07.15 М/с «Губка Боб»

08.10, 21.25 М/с «Елвін і бурундуки»

09.20 М/с «Маленьке містечко»

10.10 М/с «Історія жителів Сильванії»

10.20 М/с «Супер Крила»

11.30 М/с «Свинка Пеппа»

12.35 М/с «Край бейбіс меджік тірс»

13.15 М/с «Бебі Борн»

13.20 М/с «ЛОЛ»

13.25 М/с «Рейнбоу Хай»

13.35 М/с «Дикі Скрічери»

13.55 М/с «Гігантозавр»

14.25 М/с «Бейблейд Х»

14.50 М/с «Дрімзз»

15.20 М/с «Монстр-Хай»

15.45 М/с «Сантьяго та його моря»

16.10 М/с «Щенячий патруль»

16.40 М/с «Губка Боб»

17.30 М/ф «Джак Сонік»

19.00 М/ф «Джак Сонік-2»

20.30 М/с «Леді Баг і Супер Кіт»

00.00 Знімала мама

02.25 Світ чекає на відкриття

БОЛТ

06.00, 06.50, 07.35, 08.20 Т/с «Секрет Майя»

09.15, 10.00, 10.50, 11.40, 12.25 Т/с «Мисливці за реліквіями»

13.10, 13.55, 14.35, 15.20, 16.00 Т/с «Гаряча точка»

16.45, 17.35, 18.25, 19.15, 20.10, 21.00, 21.55, 22.45 Т/с «Контакт»

23.35, 00.25, 01.15, 02.00, 02.50, 03.40, 04.25, 05.10 Т/с «Ніконов та КО»

XSPORT

06.00, 00.40 Технологічний спорт. Чемпіонат України 2025 г.

08.40 TOTAL COMBAT. Прем'єра

09.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин

10.40, 12.40 Бокс

11.40 Змішані єдиноборства

17.55 Х/ф «Пеле»

19.55 Бокс. Кенширо Терадзі - Карлос Канісалес

21.00 Бодібілдинг. Відкритий Кубок України WABBA 2025 г. Прем'єра

22.00 Х/ф «Тигр підкрадається, дракон ховається»

00.15 TOTAL COMBAT

03.00 Інформаційний марафон

VIASAT EXPLORER

06.30 Австралійські ловці бугаїв

07.15, 08.15, 09.20, 10.20, 11.25, 23.55, 01.00, 02.00, 03.05, 04.00 Мисливці за підземними скарбами

12.25 Прокляття мерця

13.20 Великі лісоруби

14.20, 15.20, 16.15, 17.10, 18.10, 19.05, 20.05, 21.00, 22.00, 22.55 Австралійські золотошукачі

04.50, 05.40 Автомобілі мрії

VIASAT HISTORY

06.30, 07.15 Родові прокляття

07.50, 08.55, 09.55 Найважливіші події Другої світової війни у кольорі

11.00 Тутанхамон

12.30, 18.55, 00.45 1945 г. : дні, що змінили світ

13.30 Правда про Менгеля

14.35, 03.45 Розкриті досьє Ватикану

15.35 Хто написав Новий Заповіт?

16.45, 17.50, 01.45, 02.50 Історія без прикрас

19.50, 20.55 З попелу Другої світової

22.00, 04.35 Таємниця шамани

23.05 Таємниці кельтського поховання

05.30 Заборонена історія

ZOOM

06.30 «Страх у твоєму домі»

10.40, 05.00 «Речовий доказ»

11.50 Випадковий свідок. Катастрофи

13.00 «Речдок»

17.10 «Легенди карного розшуку»

18.45 Т/с «Морський патруль»

22.45 «Реальне ФБР»

00.05, 04.00 «Таємниці світу»

01.10 «Судові справи. Запах Ізюма»

02.05 «Історії війни. Запах Ізюма»

02.40 «Правда життя»

NATIONAL GEOGRAPHIC

06.00 Суперспориди Третього рейху: Блискавична війна

06.45 Суперспориди Третього рейху: Субмарини Гітлера

07.40 Захищаючи Європу: Польща

08.40 Захищаючи Європу: Франція

10.00, 18.00 Відновити імена: Тіло поїздом

10.50 Відновити імена: Тіло в піску

11.45 Титанік: Цифрове воскресіння: Титанік: Цифрове воскресіння

13.15 Вибух в Оклахома-Сіті: Одиндень в історії Америки: Вибух

14.10 Вибух в Оклахома-Сіті: Один день в історії Америки: Полювання

15.00 Вибух в Оклахома-Сіті: Один день в історії Америки: Правосуддя

16.00 Втрачені кораблі Другої світової війни: Крейсер Джунго: Брати зі зброї

17.00 Втрачені кораблі Другої світової війни: Протока Залізне дно: цвинтар Тихого океану

19.00 Щелепи: 50 років по тому. Історія створення: Щелепи: 50 років по тому. Історія створення

21.00 Все про руїнування: Гребель

22.00 Помилки будівництва: Епізод 6

23.00 Помилки будівництва: Фіаско на лінії розлому

00.00 Контрабанда: Злочинні світи з Маріанною ван Зеллер: Ополчення поза законом

01.00 Впиймати контрабандиста: Свічки з сюрпризом

02.00 Впиймати контрабандиста: З кокаїном під серцем

02.50 Впиймати контрабандиста: Небезпечні веселощі

03.40 Впиймати контрабандиста: На грані

04.30 Впиймати контрабандиста: Затишний куточок

05.20 Впиймати контрабандиста: Плавучий кокаїн

DISCOVERY CHANNEL

06.00 Як це влаштовано? Шоке-ри/консервованний суп/трамплін для стрибків у воду

06.30 Як це влаштовано? Килими навахо/сира нафта/калейдоскопи

07.00 Як це влаштовано? Космічні ручки/морські акваріуми/металеві труни

07.30 Як це влаштовано? Шаманські барабани, ізіом, стереоскоп та стрічкові мікрофони

08.00 Махінатори: Alfa Romeo Spider Quadrifoglio 1987 г.

09.00 Махінатори: Порше 924 1987 г.

10.00, 11.00, 18.00, 19.00 Реставратори

12.00 Багажні війни: Скелет у шафі

12.30 Багажні війни: Випробування вогнем

13.00 Багажні війни: Готівка вирішує

13.30 Багажні війни: Каліфорнійська змова

14.00 Мисливці за крихітними будинками: Нью-Йоркська модниця у крихітному будинку

14.30 Мисливці за крихітними будинками: Крихітний будинок у Західній Вірджинії

15.00 Мисливці за крихітними будинками: Крихітний будинок у Техасі

15.30 Мисливці за крихітними будинками: Птах високого польоту у крихітному житлі

16.00 Рятувальники майна: Особняк Піклів

16.30 Рятувальники майна: Будинок шахтаря

17.00 Забуте та поховане: Від Корнуолла до Оксфордшира

17.30 Забуте та поховане: Бакінгемшир

20.00 Пограбування зсередини: Діаманти Купола Тисячоліття

21.00 Пограбування зсередини: Захоплення вертольота

22.00, 23.00 Автобан А

00.00 Приховувати нічого

01.00, 02.00 Золота лихоманка

03.00 Мегаперевезення

04.00 Рятувальники майна: Перепрофілювання майна

04.30 Рятувальники майна: Військовий корабель

05.00 Рятувальники майна: Яблуневий садок

05.30 Рятувальники майна: Старовинний службовий вагон

Людина спорт. завкаски	↙	Звук під час плачу	↙	Потрібен музиканту	↙	Мініатюр-на лисичка пустелі	Бранці, захоплені турками	↘	↙	↙	Факхівець з очистки від домішок	↘	↙	↙	↙	Місто За-порізької області	Воїн у латах	↘	↘	↘	↘	↘
Курдська поздовжня флейта		Монарх у тюрбані	➡				Металева сировина	↘		Лицар-землевласник		Дерево саван		Пози-чене	Хутряні чоботи					... Мар-тович		І ... мають вуха
↙	↙			Пельмені грузина		Релігія від Мухам-меда	На-кладні халяви	↘	↘	↘	↘	↘	↘	↘	↘	Бойове шиккування піхоти	Як ма-ків ...	➡				
На-парниця товчачка		Тубілець Самар-канда	↘	Хімічна сполука	↘	↘	↘	↘	↘	↘	↘	Рибаль-ська сітка	↘	Облямівка черевики	Спокусл. заглибина на щоці	↘	↘	↘	↘	Сировина для ватри		Шмат тканини як скатерка
↙	↙	↘	↘	↘	Справжній гадючник	➡						↘	↘	↘	↘	↘	... Тес-ленко	➡				
Ма-ленький Роберт	Путів-ник	Бренд молочного шоколаду	➡						Гли-бокий сум	➡					М'ясо жителів тундри	Виправляє вади ви-мови	↘	↘	↘	П'єса "... Полтавка"		Ним шмарклі витирають
↙	↙	↘	↘	↘	↘	Екс-клюдив	Розділ повісті	➡				↘	↘	↘	↘	↘	↘	↘	↘	↘	↘	↘
	Мистецька течія арт-...		Погляди, переко-нання	➡				↘	Опорна частина вала	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙
↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙
				... Люм'єр, "батько" кінемато-графу		Хизу-вання	Катря з Парижа	↘	"Гонг" на шії корови		Подруга павича		Фортеця Чуфут-...	↘	↘	↘	↘	↘	↘	Сигналь-ний ріжок		Космічне агентство
	Автор роману "Чума"	Різьбл. коштовн. камінь	➡				Легка тканина	➡										Нунцій	➡			
↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙
				Річкова риба	➡				Скрипаль ... Міль-штейн	➡								Відходи хлібних злаків	➡			
		Западина у земній корі	Густий фруктовий коктейль	➡				Техніка плетіння мережива	➡											Змієпо-дібний кинджал	➡	
↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙	↙
				... Не-бесна (бібл.)	➡				При-краса персня	➡								Дошечки під штука-туруку	➡			

Від Строганова до Чайки: чому ім'я першого почесного громадянина Одеси стерли з мапи міста

Дорога, що простягається від Овідіопольської до Рекордної паралельно Мельницькій, віднедавна названа вже на честь Максима Чайки — одеського активіста, чия трагічна смерть стала знаковою подією для міста. До цього вулиця була названа на честь Олександра Строганова — одного з найвпливовіших адміністраторів імперської доби, що керував регіоном, у складі якого була й Одеса.

Олександр Строганов: управлінець доби імперії

Олександр Григорович Строганов — представник титулованого російського роду, народжений у Петербурзі, політик і адміністратор, який залишив помітний слід в історії південних регіонів. Протягом своєї кар'єри він обіймав низку високих посад — від міністра внутрішніх справ до генерал-губернатора Новоросії та Бессарабії.

Його правління в Одесі запам'яталося:

- Ліквідацією порто-франко — спеціального митного режиму, що робив Одесу економічно автономною. Цей крок посилював централізацію влади.
- Реформами міського управління, що наблизили одеську систему до столичних стандартів.
- Інфраструктурними проектами, серед яких — прокладення водогону, освітлення вулиць, мощення доріг і будівництво Строганівського мосту.
- Освітніми ініціативами, зокрема сприянням створенню Новоросійського університету та передачею приватної бібліотеки для його майбутнього фонду.

Олександр Строганов.

- Спробами зняти обмеження з єврейської громади, які, щоправда, не були підтримані в центрі.

Попри визнання й титули, зокрема звання першого почесного громадянина Одеси, Строганов залишався уособленням імперської вертикалі влади — і саме це стало головною причиною його «виключення» з топонімічної карти міста.

Максим Чайка: пам'ять про спротив

Максим Чайка, студент факультету журналістики Одеського національного університету імені Мечникова. Йому було лише 21. Був учасником організації «СІЧ», яка проголошувала себе українським патріотичним рухом.

Хлопець загинув 17 квітня 2009 року, під час конфлікту на перетині Троїцької та проспекту Героїв (колишній Олександрівський). Його смерть викликала бурхливий резонанс і досі лишається предметом суперечок. За однією версією, Чайка став жертвою нападу проросійських активістів з «Антифа», які нібито мали зв'язки з політиком Ігорем Марковим. За іншою — конфлікт спровокувала сама «СІЧ», а нападники лише відповідали.

Ймовірного нападника — Андрія Довганя — оголосили в розшук, але, за повідомленнями, він переховувався в Росії. Тоді навіть президент Ющенко закликав до розслідування з урахуванням можливих антиукраїнських мотивів. Після загибелі Чайки в Україні проходили марші його пам'яті. В Одесі на місці сутички встановили меморіальну дошку — її не раз намагалися знищити.

Сам Максим був націоналістом. Захоплювався Шевченком, любив журналістику. Однак через суперечливі висловлювання щодо інших національностей, його і досі оцінюють по-різному: для одних він — герой і символ спротиву, для інших — провокатор та радикал.

Ідея увічнити Чайку в назві одеської вулиці з'явилася ще у 2009 році — тоді йшлося про перейменування Олександрівського проспекту. Але

Максим Чайка.

Пам'ятна дошка на місці загибелі.

лише у 2024-му цю ініціативу втілили — інша вулиця, названа раніше на честь імперського діяча, отримала ім'я молодого активіста.

Пам'ять у просторі

Строганов і Чайка — не просто історичні постаті. Це символи двох протилежних епох, ідей і поглядів. Один — носій імперської раціональності, централізованого управління, модернізації «згори». Інший — втілення протестного духу, патріотичного запалу та молодіжного максималізму. Однак кожен відповідає духу свого часу.

Діана ФЕДОТОВА

Строганівський міст в Одесі.

Марш пам'яті.

РЕКЛАМА ТА ПРИВАТНІ ПОВІДОМЛЕННЯ

КУПЛЮ

РЕМОНТ

Куплю швейну машинку Zinger. Тел. (098) 809-80-90.

Ремонт холодильників. Гарантія. Тел.: (067) 487-80-58.

РІЗНЕ

Вважати недейсним додаток до диплома молодшого спеціаліста ОТФК ОНТУ за напрямом підготовки «Технології легкої промисловості» від 01 липня 2023 р. на ім'я Шукиної Дарії Юріївни.

Холодильщик Аркадій. Стаж - понад 40 років. Тел. (048) 787-91-84, Viber (094) 948-21-84.

Ремонт холодильників. Тел.: (048) 706-91-62, (048) 764-79-92, (050) 392-36-09, (094) 932-11-62.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АТС УСПІХ», ЄДРПОУ 33624595, юридична адреса та місце розташування майданчика: 67832, Одеська область, Одеський район, селище Великодолинське, вул. Станційна, будинок 61; e-mail: Atsuspeh.agro@gmail.com, тел. +38 (093) 760-12-39 — повідомляє про намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Основна діяльність суб'єкта господарювання — прийом, сушіння, переробка, зберігання та відпуск зерна. Суб'єкт господарювання отримав висновок екологічної експертизи згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

На території підприємства розташоване таке обладнання, яке є джерелами викидів забруднюючих речовин: приймальні пристрої з автотранспорту та залізничного транспорту, приймально-відпускні очисні башти, силоси для зернових, зерносклади механізовані, бункери для відходів очистки зернових, зерносушильний агрегат, резервуари для зберігання палива, паливороздавальна колонка, котельне обладнання.

При експлуатації об'єкта річні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря складають 11,868 т/рік (без врахування вуглецю діоксиду), у т.ч.: речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, недиференційованих за складом — 6,868 т/рік, оксиди азоту (у перерахунок на діоксид азоту) — 1,0785 т/рік, оксид вуглецю — 3,9037 т/рік, метан — 0,0161 т/рік, азоту (1) оксид (N₂O) — 0,0016 т/рік, вуглецю діоксид — 1079,286 т/рік, ртуть та її сполуки (у перерахунок на ртуть) — 0,0000015 т/рік, вуглеводні насичені C12-C19 (розчинник РПК-26611 та ін.) у перерахунок на сумарний органічний вуглець — 0,0016 т/рік.

Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству: обсяги видів забруднюючих речовин не перевищують затверджених граничнодопустимих нормативів викидів, а викиди, які не підлягають регулюванню і за якими не здійснюється державний облік, не перевищують гігієнічних нормативів.

Зауваження та пропозиції щодо отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами необхідно надсилати протягом 30 календарних днів до Одеської облдержадміністрації за адресою: пр. Шевченка, 4, м. Одеса, 65032, тел.: (048) 718-93-26, e-mail: genotdel@od.gov.ua.

ПРОДАМ НАСІННЄВУ ПШЕНИЦЮ
Шестопалівка Еліта, перша репродукція
(066) 898-59-46
(063) 961-17-28

Телефон відділу реклами
(048) 748-02-99

Оригінал-макет замовника.

Відповіді на сканворд із №32

М	Е	Н	Ю	Е	І	Е	К	Л	І	О	О	Е
И	Б	А	Р	С	П	Р	И	Ч	І	П	У	Л
Ш	Т	О	К	Л	У	Б	Н	І	Л	І	П	Л
І	П	О	Д	И	Х	О	Б	О	Р	К	А	Я
А	Л	Л	І	С	Т	О	Р	Е	Г	І	Б	И
К	А	Л	Л	І	С	Т	О	Р	Е	Г	І	Б
О	У	Х	А	Л	У	П	А	Е	Ж	Е	Н	Б
К	Р	А	З	І	У	П	А	Е	Ж	Е	Н	Б
О	Б	Е	З	Д	У	М	Н	І	С	Т	Ь	І
С	К	А	Р	Б	Г	А	Е	Р	О	Б	І	Г
А	П	А	Р	Т	Н	А	Н	А	І	Н	Н	А

АНЕКДОТ

Син пише матері листа з Африки:

- Дорога мамо, поки я був у відрядженні, дружина народила мені сина. Каже, що він народився білим, але у неї не було молока і його годувала чорна жінка, і він почорнів.

Відповідь матері:

- Дорогий синку! Коли я тебе народила, у мене теж не було молока, і тебе годувала корова, проте роги у тебе вирости тільки на 33-му році життя!

ПОГОДА	Середа, 20.08	Четвер, 21.08	П'ятниця, 22.08	Субота, 23.08	Неділя, 24.08	Понеділок, 25.08	Вівторок, 26.08
Одеса	+25°C вдень, +20°C вночі; малооблачно; вітер Пн, 1 м/с; тиск 754 мм рт.ст.	+27°C вдень, +21°C вночі; ясно; вітер Пд, 2 м/с; тиск 753 мм рт.ст.	+26°C вдень, +23°C вночі; ясно; вітер Пд, 7 м/с; тиск 751 мм рт.ст.	+22°C вдень, +22°C вночі; пасмурно, дощ; вітер Пн, 5 м/с; тиск 750 мм рт.ст.	+23°C вдень, +20°C вночі; малохмарно; вітер З, 3 м/с; тиск 755 мм рт.ст.	+22°C вдень, +20°C вночі; малохмарно; вітер Пн.С, 2 м/с; тиск 757 мм рт.ст.	+23°C вдень, +19°C вночі; ясно; вітер Пд.С, 2 м/с; тиск 756 мм рт.ст.
	Ймовірність прогнозу — 80%			Ймовірність прогнозу — 70%		Ймовірність прогнозу — 60%	

ПРОГНОЗ МАГНІТНИХ БУР

спокійно	помірно	шторм
23, 24, 29, 31 серпня	21, 25, 26, 27, 28 серпня	20, 22, 30 серпня

ФАЗИ МІСЯЦЯ

23 серпня	з 24 серпня	31 серпня
молодик	зростаючий місяць	зростаючий місяць, перша чверть

